Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

СТУДЗЕНЬ 17 1934 г. СЕРАДА № 13 (4846) Год выдання XVII

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Библиотека имени В. И. Ленина

Республ. библ-ка

СЕННЯ У НУМАРЫ:

АДКРЫЦЦЕ 15 З'ЕЗДА КП(б)Б.
ПРАМОВА тав. ГІКАЛО.
ВЫСТУПЛЕННЕ ТАВ. ШАРАНГОВІЧА НА МЕНСКАЙ ПАРТКАНФЕРЭНЦЫІ.
ЯКУБ КОЛАС — РЭФОРМА БЕЛАРУСКАГА ПРАВАПІСА І ФАШЫСЦКІЯ МУЗЫКАНТЫ.
ШТО БЫЛО СНОМ, ТОЕ СТАЛА ЯВАЙ — ПІСЬМО НАРОДНАГА ПАЭТА БССР ЯНКІ КУПАЛЫ.
ЗА МЯЖОЙ.
Т. т. ДЗІМІТРАВУ, ТОРГЛЕРУ, ПАПОВУ І ТАНЕВУ ПАГРАЖАЕ ВЯЛІКАЯ НЕБЯСПЕКА.
ПАВЕТРАНАЯ КАТАСТРОФА ВА ФРАНЦЫІ.
СТАНОВІШЧА У ФУЦЗЯНЕ.

АДКРЫЦЦЕ XV З'ЕЗДА КП(б)Б

УЧОРА Ў 7 ГАДЗІН ВЕЧАРА Ў ЗАЛЕ ДЗЯРЖАЎНАГА ЯУРЭЙСКАГА ТЭАТРА АДКРЫЎСЯ XV З'ЕЗД КП(б)Б

З'ЯЎЛЕННЕ ЗА СТАЛОМ ПРЭЗІДЫУМА ТАВ. ГІКАЛО ДЭЛЕГАТЫ СУСТРАКАЮЦЬ БУРНЫМІ АПЛАДЫСМЕНТАМІ

ПРАМОВА тав. ГІКАЛО

— Адкрыццё XV з'езда КП(б)Б, — пачынае сваю ўступную прамову т. ГІКАЛО, — супадае з важнейшымі гістарычнага значэння датамі — 10-годдзем смерці Леніна, трыццаццем XVII з'езда партыі, 15-годдзем комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі і 15-годдзем стварэння Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

10 год таму назад памёр геніяльнейшы настаўнік, правадыр, арганізатар і стваральнік нашай большэвіцкай партыі, найвялікшы стратег пролетарскай рэволюцыі, вечна жывучы ў сэрцах рабочых усяго свету, і прыгнечаных народаў Усходу — Ленін.

Таварышы, прапаную ўшанаваць памяць вялікага правадыра і настаўніка ўставаннем.

(УСЕ ЎСТАЮЦЬ, АРКЕСТР ГРАЕ ЖАЛОБНЫ МАРШ).

Ленін пасля Маркса і Энгельса распрацаваў і даў рабочаму класу ўсяго свету найвялікшую і васнайшую зброю ў барацьбе з капіталістычным светам — большэвіцкую партыю і вучэнне аб пролетарскай рэволюцыі і дыктатуры пролетарыята.

Праграма работ XVII з'езда партыі з'яўляецца трыумфам вялікага вучэння Маркса — Леніна — Сталіна.

Надыходзячы XVII з'езд ВКП(б), неперакор шалёнай злобе гінучага капіталістычнага света, наперакор дэмаскіраванню класавых ворагаў нашай краіны і іх агентуры ў радах партыі — правых і «левых» антыпартыйнікаў, контрэволюцыйнага трацкізма — з'яўляецца лепшым паказам для працоўных усяго свету, што рабочы клас не толькі руйнуе, але стварае лепшае, нечуванае ў параўнанні з капіталістычным светам.

XVII з'езд партыі з'яўляецца выражэннем волі рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных нашай вялікай Совецкай краіны, іх гераічнага падтрымання ў ажыццяўленні вялікіх ідэй Леніна, ідэй Сталіна ў справе пабудовы соцыялізма ў нашай краіне, у справе ператварэння нашай краіны ў аплот, у несакрушальную цвярдыню сусветнай пролетарскай рэволюцыі.

Таварышы, XVII з'езд з'явіцца дэманстрацыяй тых найвялікшых дасягненняў і перамог соцыялізма ў краіне Советаў, якія кожны край, абласць, рэспубліка, кожная партыйная арганізацыя, кожны рабочы, кожны калгаснік з любоўю, з абвялым энтузіязмам і натхненнем нясе сваёй роднай большэвіцкай партыі ў асобе яе з'езда.

**

Таварышы! Комуністычная партыя, рабочыя, калгаснікі і ўсе працоўныя Беларусі, адзначаючы суткдзенне XV з'езда КП(б)Б з 15-годдзем першага з'езда КП(б)Б і стварэннем Беларускай Соцыялістычнай Совецкай Рэспублікі, падкрэсліваюць, што вучэнне Леніна аб пабудове соцыялізма, таксама і ва ўсім Саюзе, ажыццяўляецца мільёнамі працоўных і ў Беларусі.

Вялікая ленінска-сталінская нацыянальная палітыка, дзякуючы шчырэйшаму яе правядзенню ў Беларусі пры непасрэдным і прамым кіраўніцтве ленінскага ЦК ВКП(б) на чале з тав. СТАЛІНЫМ, пры настойным падтрымане працоўных Беларусі і пры дапамозе рабочых Совецкага Саюза прывяла Беларусь да росквіту, трыумфа беларускай культуры нацыянальнай па форме і пролетарскай па зместу.

На шляхах ліквідацыі фактычнай экапамічнай і культурнай няроўнасці рабочых, калгаснікі і ўсе працоўныя Беларусі пад кіраўніцтвам КП(б)Б і ле ЦК дабіліся найбольшых поспехаў. З краіны радзей прыгнечанай і падняволенай акраінам, чорнасоценнай галіцэйшчынай і памешчыкамі, з краіны з адсталай сельскай гаспадаркай, з амалі слабай прамысловасцю, Беларусь ператварылася ў краіну буржуа-будуючагася соцыялізма, краіну індустрыяльна-аграрную, у краіну суцэльнай граматнасці, у краіну высокай тэхнікі як у прамысловасці, так і ў сельскай гаспадарцы.

Твар Беларусі, раней суцэльнай шляхецкай, рамеснічкай, карэнным чынам зменен. Палі Беларусі ўсенны трактарамі, складанымі сельскагаспадарчымі машынамі, у асаблівасці для апрацоўкі тэхнічных культур.

Гарады Беларусі ператварыліся ў цэнтры растучай беларускай совецкай культуры, у цэнтры навукі, у гарады буйнай прамысловасці. У рэзультаце няўхільнага штодзённага ажыццяўлення палітыкі партыі ва ўсіх галінах нашай работы мы дабіліся буйных поспехаў.

Але мы адкрыта гаворым — нашы поспехі яшчэ недастатковы. Яны магчы быць яшчэ большымі, калі-б КП(б)Б, яе ЦК не дапусцілі раду памылак у сваёй практычнай рабоце, на якія ў свой час ленінскі ЦК ВКП(б) завастрыў увагу і дапамог нам іх выправіць.

Мы маем усе даныя для таго, каб канчаткова ліквідаваць якое-б там ні было адставанне на ўсіх участках практычнай работы як у галіне сельскай гаспадаркі, у асаблівасці па ільназагатоўках, лесавывазцы, так і ў галіне прамысловасці, па ажыццяўленню задач партыі па выпуску лепшай якасці і ў большай колькасці тавараў шырокага ўжытку, а таксама ў галіне культурнай і ў справе далейшага паляпшэння матэрыяльна-бытавога становішча рабочых і калгаснікаў.

Мы маем усе даныя, і прайшоўшы 1933 год гэта пацвердзіў, што лозунг правадыра партыі тав. СТАЛІНА аб тым, каб зрабіць усе калгасы большэвіцкімі і калгаснікаў заможнымі, мы можам поўнасцю ажыццявіць. І мы абавязаны ажыццявіць яго ўжо ў бліжэйшыя гады другой пяцігодкі. Гэта тым больш неабходна, што БССР ужо сёння з'яўляецца несакрушальным фарпостам вялікага Совецкага Саюза на граніцы з капіталістычным светам.

Таварышы! Сёння адкрываюцца партыйныя канферэнцыі лепшых, перадавых большэвіцкіх арганізацый ВКП(б) — маскоўскай і ленінградскай.

Адсюль, з заходняй граніцы Совецкага Саюза, мы запэўняем перадавую маскоўскую арганізацыю, што ўзоры сапраўды большэвіцкай аператыўна-канкрэтнай работы, ажыццяўляемай ва ўсёй практычнай і палітычнай дзейнасці маскоўскай арганізацыяй, пад кіраўніцтвам аднаго з лепшых, вярнейшых саратнікаў тав. Сталіна — т. Кагановіча (АПЛАДЫСМЕНТЫ) узбройваюць большэвікоў Беларусі, натхняюць іх у іх складанай рабоце па граніцы з капіталістычным светам, з'яўляюцца прыкладам адданейшай, самаахвярнай практычнай барацьбы і работы за справу партыі, за справу Леніна, за справу Сталіна (АПЛАДЫСМЕНТЫ).

Ленінградскія большэвікі, большэвікі горада Леніна, першым падняўшага сцяг Окцябрскай рэволюцыі і яго ўтрымаўшага, пераможна ажыццяўляюць справу соцыялістычнай індустрыялізацыі, гіганцкі рухаюць наперад справу пролетарскай культуры. Іх работа для рабочых, калгаснікаў, комуністаў і комсамольцаў Беларусі з'яўляецца прыкладам у справе далейшай барацьбы за канчатковую перамогу сусветнай пролетарскай рэволюцыі (АПЛАДЫСМЕНТЫ).

Грандыёзныя перамогі, атрыманыя партыяй, рабочым класам, калгаснікамі ўсёй совецкай краіны, не гледзячы на велізарныя труднасці, перажытыя ў першую пяцігодку, з'яўляецца ажыццяўленнем вялікіх ідэалаў рабочага класа, гордага падніміўшага сцяг соцыялізма на барыкадах Парыжа, Гамбурга, Кантона.

Сусветна-гістарычныя задачы другой пяцігодкі, ажыццяўленне якіх падніма і ўзбройвае мільёны працоўных і прыгнечаных народаў усяго света на канчатковы штурм цвярдыні капіталізма — сёння ёсць не толькі справа рабочых, калгаснікаў і іх кіраўніцы — ВКП(б), але і ўсяго сусветнага пролетарыята.

Наперакор усякім апартуністам, не верачым у справу пабудовы соцыялізма ў адной краіне, — Совецкі Саюз сёння з'яўляецца краінай бурна-будуючагася соцыялізма і стаў рашаючым участкам сусветнага пролетарскага фронта, яго непрыступнай крэпасцю ў барацьбе за соцыялізм, за комунізм, у сусветным маштабе (АПЛАДЫСМЕНТЫ).

Гэтых тіганцкіх поспехаў наш Совецкі Саюз дабіўся таму, што ён мае такую партыю, як наша большэвіцкая, ленінская партыя (АПЛАДЫСМЕНТЫ).

Гэтыя перамогі дасягнуты таму, што тварцом, натхніцелем гэтай партыі з'яўляўся Ленін, што справу Леніна прадаўжае яго найвялікшы саратнік, яго вярнейшы і лепшы паслядоўца—мудрэйшы правадыр партыі большэвікоў—настаўнік і друг наш т. СТАЛІН (БУРНЫЯ АПЛАДЫСМЕНТЫ).

Імя тав. СТАЛІНА стала сцягам няўхільнай барацьбы за справу соцыялізма, за справу комунізма.

Імя тав. Сталіна вымаўляецца з найвялікшай любоўю і натхненнем працоўнымі як вялікага Совецкага Саюза, так і працоўнымі і рабочымі ўсяго света.

Недарма сёння гаворыць аб эпосе т. СТАЛІНА, аб эпосе, знамянуючай сабою практычнае ажыццяўленне найвялікшых ідэй Маркса — Энгельса — Леніна.

Тав. Сталін развіў марксіцка-ленінскае вучэнне аб пролетарскай дыктатуры. Тав. Сталін развіў вучэнне Леніна аб магчымасці пабудовы соцыялізма ў нашай краіне і яго практычна ажыццяўляе.

Тав. Сталін развіў на гэтай асове генеральны план наступлення соцыялізма па ўсяму фронту, павучыўшы партыю, як трэба перамагаць ворага на ўсіх участках гэтага соцыялістычнага будаўніцтва.

Тав. Сталін развіў ленінскае вучэнне аб індустрыялізацыі, як умове перамогі соцыялізма ў нашай краіне.

Тав. Сталін унёс найкаштоўнейшы ўклад у марксіцка-ленінскую тэорыю, распрацаваў пытанне аб канкрэтных шляхах соцыялістычнай перабудовы сялянства пад кіраўніцтвам пролетарыята.

Тав. Сталін распрацаваў пытанне — і партыя пад яго кіраўніцтвам пераможна гэта ажыццяўляе — аб умовах і метадах калектывізацыі сельскай гаспадаркі і ліквідацыі кулацтва як класа на аснове суцэльнай калектывізацыі.

Тав. Сталін развіў марксіцка-ленінскую тэорыю ў нацыянальна-каланіяльным пытанні, як частку агульнага пытання аб міжнароднай пролетарскай рэволюцыі.

Ён развіў вучэнне Леніна аб партыі і яе ролі ў сістэме пролетарскай дыктатуры, бліскуча распрацаваў стратэгію і тактыку пролетарскай партыі.

Развіў ленінскі аналіз соцыяльных і ідэйных карэнняў апартунізма, ускрыўшы асаблівасці яго праяўлення на розных этапах класавай барацьбы.

Тав. Сталін даў выразны аналіз барацьбы двух сістэм ва ўмовах усеагульнага крызіса капіталізма і нарастаючай міжнароднай пролетарскай рэволюцыі, з ленінскай цвёрдасцю і непрымірымасцю кіраваў барацьбой на два фронты — супроць усялякіх праяўленняў апартунізма ўнутры партыі і Камінтэрна, супроць контрэволюцыйнага трацкізма і супроць правага апартунізма — гэтай галоўнай небяспекі на даным этапе.

Тав. Сталін узбагаціў рэволюцыйны метад марксізма-ленінізма — матэрыялістычную дыялектыку. Імя тав. Сталіна стаіць у радах вялікіх імён і тэарэтыкаў, правадыроў сусветнага пролетарыята — Маркса—Энгельса—Леніна.

Няхай жыве XV з'езд КП(б)Б!
Няхай жыве XVII з'езд ВКП(б)!
Няхай жыве ленінскі ЦК ВКП(б)!

«Са сцягам Леніна дабіліся мы рашаючых поспехаў у барацьбе за соцыялістычнае будаўніцтва. З гэтым-жа сцягам пераможам у пролетарскай рэволюцыі ва ўсім свеце».

Няхай жыве ленінізм!

Няхай жыве наш СТАЛІН! (БУРНЫЯ АПЛАДЫСМЕНТЫ).

Выгукі: «Няхай жыве тав. СТАЛІН!»

БУРНАЯ АВАЦЫЯ. ДЭЛЕГАТЫ ПЯЮЦЬ «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».

Новыя выгукі: «Няхай жыве ЦК КП(б)Б і яго лепшы кіраўнік тав. Гікало!», «Няхай жыве ЦК КП(б)Б на чале з тав. Гікало — арганізатарам соцыялістычных перамог у Беларусі!»

Тав. ГІКАЛО: Па даручэнню пленума ЦК КП(б)Б абвяшчаю XV з'езд компартыі большэвікоў Беларусі адкрытым.

(АПЛАДЫСМЕНТЫ, «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ»).

КІРУЮЧЫЯ ОРГАНЫ З'ЕЗДА

ПРЭЗІДЫУМ XV З'ЕЗДА КП(б)Б

1. ГІКАЛО
2. ШАРАНГОВІЧ
3. ЖАБРОЎСКІ
4. РЫСКІН
5. АНЦІПАЎ
6. САХАРАВА
7. ЛЫЧОЎ
8. ГАЛАДЗЕД
9. ЧАРВЯКОЎ
10. УБАРЭВІЧ
11. СМІРНОЎ
12. ЗАКОЎСКІ
13. КАРТУКОЎ
14. БЕНЕК
15. РАТНЕК
16. КОНІК
17. КАВАЛЬЧУК
18. БРАГІНСКІ
19. ХАЦКЕВІЧ
20. ЧАРНУШЭВІЧ
21. ГЕРЦОВІЧ
22. ГОРЫН
23. ЛЕЎКОЎ
24. КУДЗЕЛЬКА
25. ХАДАСЕВІЧ
26. СААК'ЯН
27. ДАНЕНКА
28. РУТЭНБУРГ
29. РУСАНАЎ
30. ЖУКАЎ
31. ШАФАРЭНКА
32. ЖУРАЎЛЕЎ
33. РАВІНСКІ
34. МІЛЕР
35. СОСКІН
36. ЧЭРНЫШОЎ
37. ТУРЛАЙ
38. КЛІМЧУК
39. БУРАЧЭЎСКІ
40. КРАЦЭР
41. ЛЕНЦНЕР
42. КОРЧЫК
43. КІРЫЛАЎ
44. ВАЙНЕР
44. БАЛЫЧЭНКА
46. СУПРУН
47. ПАДАРЫН
48. КРАНІВЕЦКІ
49. РУЛЕЎ
50. ВАЙМАН
51. БАНГАЙЦІС
52. МАЙСЕЕЎ
53. КРОЛЬ
54. РАЗУМАЎ
55. БУРАВА
56. ПОЛЯК
57. МАКЕЕЎ
58. МАСЕВІЧ
59. ІВАНОВА
60. ДЭЙЧ
61. НЕФЕДАЎ
62. ДОСІН
63. СЯРГЕЕЎ
64. МАЗУРАЎ
65. ПАРФЁНАВА
66. ЛЕФ
67. КАГАНОВА
68. ГЛАДЫШЭЎ
69. РАЗАНАВА
70. ХАЦЬКО
71. КРУЧКОЎ
72. КАГАН
73. ТРЫГУБАВА
74. СЕЛІЦКІ
75. ЦАЙЦ
76. САБАЛЕНКА
77. ВЕРАСКО

Сакратарыят

1. ПОССЕ
2. БАЛЦІН
3. СУХАНАВА
4. ГЕЎРАСЕЎ
5. ГАЛЕНКА
6. КЛІМКОВІЧ
7. АЎГУСТАЙЦІС
8. НІЗОЎЦЭЎ
9. ЮНГ
10. ВАСІЛЬКОЎСКІ
11. БАШМАЧНІКАЎ

ГАНАРОВЫ ПРЭЗІДЫУМ

1. СТАЛІН
2. МОЛАТАЎ
3. КАГАНОВІЧ
4. ВАРАШЫЛАЎ
5. КАЛІНІН
6. АНДРЭЕЎ
7. КУЙБЫШЭЎ
8. КАСІОР
9. ОРДЖАНІКІДЗЕ
10. РУДЗУТАК
11. КІРАЎ
12. ПОСТЫШЭЎ
13. МІКАЯН
14. ТЭЛЬМАН
15. ДЗІМІТРАЎ
16. ЛЕНСКІ

Склад мандатнай камісіі

1. ЗЛОТКІН
2. ПЫЖЫКАЎ
3. ПАСІОКЕВІЧ
4. РЭЗНІКАЎ
5. КІШТЫМАЎ
6. ЖУКАЎ
7. ПЛАЎНІК
8. НЕСЦЕРАЎ
9. ДАМБРОЎСКІ
10. НОВІКАЎ
11. КАМАРОЎ
12. ПАЎЛАЎ
13. ПЛЕШАКОЎ
14. СНЕДЗЕ
15. ШАРАЎ
16. АЛКСНІС

Рэдакцыйная камісія

1. ТАМАРКІН
2. ХЕЙФЕЦ
3. ГЕРШОН
4. ЧОРНЫ
5. ВІГДАРОВІЧ
6. ЧЫЖОВА
7. ВАЛКІН
8. КАРБОЎСКІ
9. ГАЙДУКЕВІЧ
10. АЙВАЗАЎ
11. КАМЕНШТЭЙН

У ПРЭЗІДЫУМЕ XV З'ЕЗДА КП(б)Б.

ДЗЕННІК З'ЕЗДА

6 гадзін вечара. Зала «Дома культуры» перапоўнена. Партэр і ложы заняты дэлегатамі. У першых радах — дэлегацыі буйных прамысловых цэнтраў і перадавых сельска-гаспадарчых раёнаў Менска, Віцебска, Гомеля, Барысава, Сянно, Полацка, Дрыса і інш.

З глыбіні азаронай чырвоным светам сцэны выпукляюцца бюсты Маркса, Энгельса, Леніна і Сталіна. Электрычныя надпісы «17» і «15» гараць па баках сцэны, а наверсе — вялізарны плакат:

«Са сцягам Леніна перамаглі мы ў дні за Окцябрскую рэволюцыю. Са сцягам Леніна дабіліся мы рашаючых поспехаў у барацьбе за перамогу соцыялістычнага будаўніцтва. З гэтым-жа сцягам пераможам у пролетарскай рэволюцыі ва ўсім свеце. Няхай жыве ленінізм!» (Сталін).

Звоніка насецца песня. Дэлегаты пяюць разам з духавым аркестрам папулярную партызанскую:

«По долинам, по загор'ям шла дивизия вперед...»

Раптам песня абрываецца. За сталом прэзідыума [illegible] сакратар ЦК К. [illegible] Дэлегаты стоячы 4 года. [illegible] ка большэвіцкая [illegible] доўга неамаўмі, пераходзячымі ў авацыю.

У зале становіцца ціха.

Тав. Гікало пачынае сваю ўступную прамову.

Канец прамовы тав. Гікало пакрываецца бурай апладысментаў.

Па даручэнню ЦК КП(б)Б т. Гікало абвяшчае XV з'езд КП(б)Б адкрытым.

Дэлегаты ўстаюць, аркестр грае «Інтэрнацыянал». Гав. Хадасевіч ад імя дэлегацый Менска, Гомеля, Віцебска, Магілева, Бабруйска, Оршы, Полацка і Дрыса прапануе выбраць прэзідыум з 77 чалавек.

Прапануецца выбраць ганаровы прэзідыум. Прапанова выбраць першым у склад ганаровага прэзідыума т. Сталіна пакрываецца гучнымі, доўга незмаўкаючымі апладысментамі ўсёй залы. Дэлегаты ўстаюць, паладжваюць любімаму правадыру сусветнага пролетарыята бурную авацыю. Уся зала пяе «Інтэрнацыянал».

Пад гром апладысментаў усіх дэлегатаў у ганаровы прэзідыум усялед за тав. Сталіным выбіраюцца тт. Молатаў, Каганові[illegible], Калінін, Варашылаў, Андрэяў, Куйбышэў, Касіор, Орджанікідзе, Рудзутак, Постышаў, Мікаян, Тэльман, Дзімітраў і Ленскі.

Зноў гучныя апладысменты. [illegible] «ўра» раздаюцца пры абвешчанным выбранні т. Сталіна ганаровым старшынёй XV з'езда КП(б)Б.

«Няхай жыве правадыр сусветнай рэволюцыі!», «Няхай жыве наш любімы Сталін!»—раздаецца ў зале пры аталашэнні тэксту прывітальнай тэлеграмы тав. Сталіну.

Па прапанове т. Жураўлёва выбіраецца мандатная камісія, сакратарыят і рэдакцыйная камісія.

З'езд зацвярджае парадак дня, пасля чаго слова для даклада аб 15-годдзі 1-га з'езда КП(б)Б і БССР атрымаў спатканы бурнымі апладысментамі сакратар ЦК КП(б)Б т. Шаранговіч.

Пасля даклада т. Шаранговіча з'езд ад імя стотысячнай комсамольскай арміі і паўтарамільённай рабочай і калгаснай моладзі вітаў сакратар ЦК ЛКСМБ т. Герцовіч.

Тав. Герцовіч у сваёй гарачай прамове запэўніў XV з'езд і ў яго асобе ўсю партарганізацыю Беларусі, што комсамольская арганізацыя і надалей будзе лепшым памочнікам КП(б)Б у яе барацьбе за генеральную лінію партыі, за пабудову соцыялізма ў нашай краіне.

З барабанным боем, пад гукі фанфар, прыходзяць вітаць з'езд прадстаўнікі трэцяга пакалення — піонеры. Рознастайнымі транспарантамі яны дэманструюць перад з'ездам свае дасягненні ў вучобе, па аўладанню тэхнікай ва ўмацаванні абароназдольнасці краіны, дэманструюць сваё весёлае піонерскае жыццё.

Пад гукі песні і марша прышлі вітаць з'езд дэлегацыі вайсковых часцей менскага гарнізона і пагранічнікаў. Іх сустракаюць дэлегаты з'езда крыкамі «ўра» і воклічамі: «Няхай жыве наша слаўная Чырвоная армія і яе правадыр т. Варашылаў!»

З'езд таксама віталі прадстаўнікі завода імя Варашылава, фабрыкі «Комунарка». З'езд заслухаў рапарт дэлегацыі жанчын — калгаснічук-ударнік Сенненскага раёна аб перамогах, заваяваных імі на фронце барацьбы за лён, аб шляху, пройдзеным за адзін год ад чорнай да чырвонай дошкі, да заваявання пераходнага чырвонага сцяга ЦК КП(б)Б.

У часе работы з'езда ля «Дома культуры» адбылася вялікая масавая дэманстрацыя працоўных горада Менска. Ад імя з'езда дэманстрацыю віталі тт. Рыскін, Жаброўскі і інш.

Пролетарыі Менска дэманстравалі сваю адданасць партыі Леніна, сваю гатоўнасць да далейшай упартай барацьбы пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б за выкананне задач другой пяцігодкі, пяцігодкі пабудовы бяскласавага соцыялістычнага грамадства.

КП(б)Б У БАРАЦЬБЕ ЗА ГЕНЕРАЛЬНУЮ ЛІНІЮ ПАРТЫІ

Артыкул першага сакратара ЦК КП(б)Б тав. Н. Ф. ГІКАЛО

К XVII з'езду ВКП(б) КП(б)Б ідзе згуртаванай маналітнай калонай. Пабольшэвіцку ажыццяўляючы дырэктывы ленінскага ЦК ВКП(б) і ўказанні правадыра партыі т. СТАЛІНА, Комуністычная партыя Беларусі, як неадрыўная частка вялікай ВКП(б), дасягнула велізарных поспехаў на ўсіх участках разгорнутага соцыялістычнага наступлення.

Ажыццяўленне ЛЕНІНСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПАЛІТЫКІ, энтузіязм рабочых і калгасных мас у барацьбе за справу пабудовы соцыялізма ў БССР, брацкая дапамога рабочага класа Совецкага Саюза і ў асаблівасці штодзённае кіраўніцтва ЦК ВКП(б) і правадыра партыі т. Сталіна, забяспечылі карэннае змяненне твару Беларусі—былой калоніі царскай Расіі.

Вось некалькі характэрных лічбаў. Валавая прадукцыя прамысловасці БССР у 1930 г. выражаецца ў 1.030 млн. руб., а ў 1913 г. уся прадукцыя прамысловасці Беларусі складала толькі 100 млн. руб.

На месцы старых халуп—саматужных майстэрань з сярэдневяковым абсталяваннем волай пролетарыята, кіруемага нашай партыяй, створаны буйныя фабрыкі і заводы, абсталяваныя па апошняму слову тэхнікі, маючыя агульнасаюзнае значэнне. Такія прадпрыемствы, як Магілёўская фабрыка штучнага шоўку, гомельскі механічны шкляны завод імя Сталіна, віцебская швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі», раённая электрычная станцыя імя Сталіна, якая абслугоўвае сваёй энергіяй прамысловасць 3-х буйнейшых пэнтраў Беларусі, дзесяткі іншых буйных фабрык і заводаў—усе гэтыя прадпрыемствы створаны пасля рэволюцыі сіламі рабочага класа і працоўных мас сялянства.

Яшчэ больш эдзіўляючыя паказальнікі роста электрыфікацыі. Калі ў 1913 г. магутнасць усіх электрастанцый Беларусі складала, прыкладна, 5 тыс. кілават, дык ужо ў 1927 г. гэта магутнасць дасягнула 14,4 т. кілават, а ў 1933 годзе электраўзброенасць БССР дасягае 70 тыс. клв.

У 1913 г. на ўсіх прадпрыемствах Беларусі налічвалася не больш 13.000 рабочых; зараз у прамысловасці Беларусі занята каля 114 тыс. рабочых. Той факт, што ў складзе рабочага класа 62 проц. займаюць рабочыя беларусы, з усёй відавочнасцю сведчыць аб росце нацыянальных кадраў з мясцовага карэннага насельніцтва.

На базе індустрыялізацыі БССР рэзка змяніўся твар сельскай гаспадаркі Беларусі. 52 проц. бяднацка-сераднцкіх гаспадарак рэспублікі аб'ядналіся ў калгасы. Соцыялістычны сектар сельскай гаспадаркі—соўгасы і калгасы—займаюць 80 проц. усіх зямельных угоддзяў Беларусі. Значна вырасла пасеўная плошча.

У беларускай вёсцы да рэволюцыі жалезны плуг і барана былі здабыткам кулацтва. Беднякі і сераднякі апрацоўвалі свае вузкія жабрацкія палоскі дзеравянай сахой і бараной з яловых сукоў. Гэтыя ўбогія «сродкі вытворчасці» складалі тую «самабытнасць», якую ўсхваляла беларуская контррэволюцыйная нацдэмаўшчына.

У гэту вёску прышлі 63 МТС, якія маюць 1.727 трактараў, што складае прыблізна палову ўсёй колькасці трактараў, якія працуюць на палях Беларусі. У вёску ўлілася аграмадная колькасць сельска-гаспадарчых машын, вызваляючых калтаснікаў ад непасільнай, зморваючай працы.

Лозунг т. СТАЛІНА аб тым, каб зрабіць усе калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі, пранік у самую шырокую гушчу працоўных калгасных мас. Гэты лозунг падняў вытворчую і палітычную актыўнасць беларускай калгаснай вёскі і прывёў да рашучага арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў, да значнага ўздыму матэрыяльна-бытавога добрабыту калгаснікаў. У гэтым годзе калгаснікі Беларусі атрымалі на працадзень ў сярэднім па 3--3½ кгр. збожжавых і 8-10 кгр. бульбы супроць 1-1½ кгр. збожжавых і 3-4 кгр. бульбы ў мінулым годзе. У гэтымжа годзе тысячы калгаснікаў атрымалі на працадзень 7-8 кгр. зернавых і да пуда бульбы.

Развіццё соцыялістычнай эканомікі ў Беларусі забяспечыла адпаведныя поспехі і на культурным фронце. Калі звярнуцца да лічбаў, характарызуючых будаўніцтва соцыялістычнай культуры, дык яны прадстаўляюцца ў наступным выглядзе: у 1913 г. у Беларусі налічвалася да 70 проц. непісьменнага насельніцтва, а ў 1932 г. у БССР ПОЎНАСЦЮ ЛІКВІДАВАНА НЕПІСЬМЕННАСЦЬ і ўведзена ўсеагульнае пачатковае навучанне.

У 1913 г. на тэрыторыі Беларусі не было ніводнай вышэйшай навучальнай установы. У 1933 г. у Беларусі налічваюцца дзесяткі ВНУ і ВТНУ і больш 100 тэхнікумаў.

Шырока разгарнулася сетка масавых школ: беларускіх, яўрэйскіх, польскіх, рускіх. Зараз у БССР ёсць 7.131 школа. З гэтай колькасці беларускіх школ—6384.

У Беларусі разгарнула вялікую работу Акадэмія Навук з вялікай колькасцю навукова-даследчых інстытутаў па раду галін навукі і тэхнікі. У Беларусі выраслі кадры совецкіх беларускіх вучоных. Сярод іх — буйныя вучоныя з асяродзішча рабочых і калгаснікаў, на пісаўшыя рад сур'ёзных прац па самых рознастайных галінах навукі.

Поспехі КП(б)Б у галіне развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі з'яўляюцца яркім паказальнікам трыумфа ленінскай нацыянальнай палітыкі ў БССР.

Трэба мець на ўвазе, што нацыянальная палітыка партыі заключаецца не толькі ў мерапрыемствах культурнага парадку, якія ідуць па лініі правядзення беларусізацыі, па лініі стварэння беларускіх школ, выпуску беларускіх кніг, распрацоўкі мовы, нацыянальная палітыка прадстаўляе суму мерапрыемстваў, накіраваных на знішчэнне фактычнай, г. зн. гаспадарчай і культурнай няроўнасці нацыянальнасцяй Саюза рэспублік.

Яшчэ на XII з'ездзе партыі тав. Сталін з усёй сілай падкрэсліў значэнне барацьбы за ліквідацыю фактычнай няроўнасці паміж раней панаваўшай нацыяй і раней прыгнечанай нацыяй.

«Неабходна, — гаварыў тав. Сталін, — каб апрача школ і мовы, расійскі пролетарыят прыняў усе меры к таму, каб на акраінах, у адстаўшых у культурных адносінах рэспубліках — а адсталі яны не па сваёй віне, а таму, што іх разглядалі раней, як крыніцы сыравіны — неабходна дабіцца таго, каб у гэтых рэспубліках былі пабудаваны ачагі прамысловасці».

Велізарны рост прамысловасці, уздым сельскай гаспадаркі і культуры ў БССР за гады рэволюцыі сведчыць аб тым, што працоўныя Совецкай Беларусі дабіліся, пры брацкім шчырым падтрыманні з боку Совецкага Саюза, найвялікшых поспехаў у справе будаўніцтва культуры нацыянальнай па форме, соцыялістычнай па зместу.

У асаблівасці трэба падкрэсліць той факт, што ТЭМПЫ РАЗВІЦЦЯ ПРАМЫСЛОВАСЦІ ПА БССР ЗА ПЯЦІГОДКУ БЫЛІ ЗНАЧНА ВЫШЭЙШЫЯ, ЧЫМ ПА САЮЗУ Ў ЦЭЛЫМ. Калі па Саюзу ў цэлым штогодні прырост прамысловай прадукцыі за пяцігодку складаў у сярэднім 21,6 проц., дык па БССР гэты сярэдні штогодні прырост складаў 48 проц. (па прадпрыемствах 4-х наркаматаў).

Вось вам яркая ілюстрацыя трыумфа ленінскай нацыянальнай палітыкі, накіраванай да ліквідацыі фактычнай няроўнасці паміж нацыямі.

Поспехі БССР асабліва рэльефна вырысоўваюцца на фоне эканамічнага крызіса і заняпаду гаспадаркі і культуры ў Заходняй Беларусі, якая знаходзіцца пад ярмом польскага фашызма.

У БССР — трыумф, росквіт соцыялістычнай эканомікі і пролетарскай культуры, рост матэрыяльнага добрабыта шырокіх працоўных мас.

У Заходняй Беларусі — крызіс, збяднение, галеча. Пролетарыят і шырокія працоўныя масы сялянства асуджаны на марудное і пакутнае вымірание.

XVII з'езд ВКП(б) і XV з'езд КП(б)Б партыйныя арганізацыі Беларусі сустракаюць радам буйных перамог у практычным правядзенні генеральнай лініі партыі. У гэтым годзе ў Беларусі раней па тэрмінах і лепш па якасці быў праведзен амаль увесь цыкл сельскагаспадарчых работ гэтага года. Хлебанастаўкі, адгрузка бульбы пролетарскім цэнтрам выкананы ў тэрмін і поўнасцю.

Нашы памылкі і недахопы своечасова адзначаліся ЦК ВКП(б) і т. СТАЛІНЫМ. Дзякуючы гэтаму нам удавалася правільна мабілізаваць усю партыйную арганізацыю і шырокія працоўныя масы на хуткую ліквідацыю памылак і недахопаў у нашай рабоце.

Яшчэ на студзеньскім пленуме ЦК і ЦКК ВКП(б) т. Сталін падкрэсліў, што рост магутнасці совецкай дзяржавы будзе ўзмацняць супраціўленне паміраючых класаў. «Іменна таму, што яны паміраюць і дажываюць апошнія дні, яны будуць пераходзіць ад адных форм наскокаў да другіх больш рэзкіх форм наскокаў, ашелюючы да адсталых слаёў насельніцтва і мабілізуючых іх супроць совецкай улады... На гэтай глебе могуць зашавяліцца разбітыя групы старых контррэволюцыйных партый, эсэраў, меншавікоў, буржуазных нацыяналістаў цэнтра і акраін, могуць ажыць і зашавяліцца асколкі контррэволюцыйных апазіцыйных элементаў з трацкістаў і правых апартуністаў. Гэта, вядома, не страшна. Але ўсё гэта трэба мець на ўвазе, калі мы хочам пакончыць з гэтымі элементамі хутка і без асаблівых ахвяр».

Факты актывізацыі класава-чужых, нацыяналістычных, апартуністычных, трацкісцкіх і іншых антысовецкіх элементаў у Беларусі з усёй відавочнасцю пацвярджаюць правільнасць гэтага геніяльна-глыбокага аналіза, данага т. Сталіным.

Яшчэ ў мінулым годзе па пытаннях ходу загатовак у Беларусі і па справе настаўніка Сіпуры, якога праследвалі мясцовыя нацыяналісты за карыстанне рускай мовай у быту, ЦК ВКП(б) вынес канкрэтнае рашэнне, ўскрываючае сутнасць і характар памылак КП(б)Б у практычным правядзенні ленінскай нацыянальнай палітыкі.

ЦК ВКП(б) тады з усёй рашучасцю падкрэсліў наяўнасць у КП(б)Б гніла-ліберальных адносін да класава-чужых нацдэмаўскіх элементаў, якія зачастую прыкрываліся партбілетам і праводзілі сваю антысовецкую работу пад фальшыва-нацыянальным сцягам. Больш таго, ЦК указаў, што ў Беларусі няма дастатковай большэвіцкай барацьбы за правядзенне асноўных прынцыпаў пролетарскага інтэрнацыяналізма.

Пасля рашэння аб ходзе загатовак і па справе Сіпуры КП(б)Б правяла вялікую работу ў галіне выкрыцця і разгрому нацыяналістычных элементаў.

КП(б)Б, як неадрыўная арганічная частка вялікай ВКП(б), расла і загартоўвалася ў барацьбе з ухіламі ад генеральнай лініі партыі, ад ленінскай нацыянальнай палітыкі. Класавы вораг, выбіваемы са сваіх пазіцый, усімі сіламі імкнуўся і імкнецца аказаць шалёнае супраціўленне разгорнутаму наступленню соцыялізма па ўсяму фронту.

У 1933 г. у Наркамасветы, у Наркамземе, Акадэміі Навук было ўскрыта шкодніцтва і астаткі нацдэмаўскіх уплываў. У Наркамземе да апошняга часу пралезшыя ў апарат контррэволюцыйныя нацыяналістычныя элементы па заданню ім перыялістычных інтэрвентаў прадаўжалі праводзіць разбітую партыяй палітыку былога наркамзема Прышчэпава, палітыку насаджэння кулацкіх хутароў і рэстаўрацыі капіталізма.

У Наркамасветы нацдэмаўскае ахвосце працягвала ў падручніках і праз школы сваю контррэволюцыйную ідэалогію, расстаўляла на розныя ўчасткі культурнага фронту свае сілы.

За апошні год таксама пачасціліся выпадкі вылазак нацыяналістычных элементаў у літаратуры, тэатры і т. д.

Цяпер даволі выяўлена, што рад былых лідэраў нацыянал-апартуніз ма ў Беларусі (Ігнатоўкі і інш.) былі прамымі агентамі контрразведак некаторых капіталістычных дзяржаў. Паміж нацыянал-апартуністамі і контррэволюцыйнымі нацыянал-дэмакратамі была самая цесная ідэйная і бытавая сувязь. Стварыўся, такім чынам, адзіны фронт нацыянал-апартуністаў, нацыянал-дэмакратаў, шпіёнаў, накіраваны супроць совецкай улады, супроць большэвікоў.

Таксама як і на Украіне, перакідваліся агенты польскай дэфензывы (Гаўрылюк, Дварчанін, Мятла, Рак-Міхайлоўскі, Бурсевіч і інш.), якія імкнуліся тут, у БССР, стварыць контррэволюцыйныя нацыянал-дэмакратычны цэнтр з мэтай звяржэння совецкай улады і ператварэння Беларусі ў калонію заходня-еўрапейскіх імперыялістаў.

Паказанні ўдзельнікаў гэтых контррэволюцыйных груповак гаворыць, якія шырокія планы будавалі ся контррэволюцыянерамі, беларускімі нацыяналістамі, якія прадаліся замежным памешчыкам і капіталістам.

Аказалася, што ўся гэта эграя яшчэ задоўга да прыходу фашызма да ўлады мела непасрэдную сувязь з нямецкімі фашыстамі, мела даволі дэтальна распрацаваную антысовецкую праграму дзеянняў. Гэтым контррэволюцыянерам удалося самкнуцца з унутранымі ворагамі, пралезшымі і папаўшымі нават у рады партыі, а ў некаторых выпадках нават па кіруючыя адказныя партыйныя пасты.

Вось чаму задача своечасовага ўскрыцця новых манеўраў класавага ворага ў такім пытанні, як нацыянальнае, дзе зараз адбываецца змыкание беларускіх нацыяналістаў і вялікарускіх шавіністаў, падтрымліваемых усёй контррэволюцыяй, у тым ліку і трацкістамі, па-бывае асабліва важнае палітычнае значэнне.

Не выпадкова пленум ЦК КП(б)Б, абмяркоўваючы пытанні, звязаныя з правядзеннем ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі, прыйшоў да тых-жа вывадаў, што і пленум ЦК КП(б) Украіны, а іменна, што ва ўмовах Беларусі мясцовы беларускі нацыяналізм з'яўляецца ў даны момант галоўнай небяспекай у галіне нацыянальнага пытання.

Праведзеная чыстка з усёй наглядзнасцю паказала, як класавы вораг, прабраўшыся ў КП(б)Б, у блоку з апартуністамі ўсіх масцей тармазіў, а ў пе[illegible] звеннях па ват зрываў выкананне задач, якія стаяць перад партарганізацыяй.

Чыстка рашуча ўдарыла па астатках сямейнасці, групоўшчыны і месніцтва, якія мелася ў КП(б)Б. Чыстка дапамагла партарганізацыі і яе кіраўніцтву выявіць новыя кадры большэвіцкага актыва, згуртаваць яго вакол ЦК для далейшай яшчэ больш паспяховай барацьбы за чоткае своечасовае выкананне указанняў ЦК ВКП(б) і правадыра партыі і сусветнага пролетарыята тав. СТАЛІНА.

Зараз КП(б)Б, значна ачысціўшыся ад класавых ворагаў пролетарыята і нашай партыі, больш узмацнілася, загартавалася, што знаходзіць сваё выяўленне ва ўсё больш паспяховым выкананні чарговых задач КП(б)Б, у барацьбе за генеральную лінію партыі.

Асноўнай і важнейшай задачай КП(б)Б, з якою яна прыходзіць да свайго XV з'езда, з'яўляецца далейшая барацьба за поўнае выкананне ўсіх нашых гаспадарча-палітычных кампаній. Калі ўзяць работу прамысловасці, дык трэба адкрыта сказаць, што на працягу апошніх двух год яна не выходзіць з паласы сур'ёзнага адставання. Невыкананне промфінплана капітуе дзесяткі мільёнаў рублёў нашай пролетарскай дзяржаве. Асноўнай прычынай невыканання промфінплана з'яўляецца неканкрэтнасць, дэкларацыйнасць у сістэме кіраўніцтва прамысловасцю. Партыйныя ячэйкі і прафсаюзы ў сваёй практычнай рабоце кепска праводзяць 6 гістарычных указанняў т. Сталіна — аснову барацьбы за промфінплан.

Рад новых фабрык і заводаў, пабудаваных у першай пяцігодцы, яшчэ не працуюць па поўную сваю магутнасць. Гэта тлумачыцца выключна тым, што комуністы не аўладалі тэхнікай, не паставілі ў цэнтры задачу асваення тэхнікі новых прадпрыемстваў.

Асабліва важнай задачай КП(б)Б з'яўляецца далейшая барацьба за соцыялістычную перабудову сельскай гаспадаркі, за поўнае выкананне лозунга т. Сталіна — зрабіць усе калгасы большэвіцкімі, а ўсіх калгаснікаў заможнымі. Перад намі таксама стаіць задача — рашуча палепшыць работу соўгасаў і асабліва жывёлагадоўчых. У гэтых адносінах намі зроблена мала, а магчымасці ў нас велізарныя.

БССР яшчэ не выканала сваіх абавязацельстваў перад дзяржавай па здачы ільнавалакна. Акрамя яшчэ кепска выконваюцца пастановы ЦК аб ліквідацыі бескароўнасці. Беларусь займае таксама адно з апошніх месц і ў справе рамонту трактараў. Апошні пленум ЦК КП(б)Б прыняў рад канкрэтных рашучых мер, якія, безумоўна, павінны забяспечыць поўнасцю к з'ездам партыі выкананне гэтых задач.

Далейшае ажыццяўленне ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі ставіць перад КП(б)Б задачу рашучай барацьбы за баявы пролетарскі інтэрнацыяналізм ва ўсёй нашай рабоце.

Мы ні ў якай меры не можам спыніцца на дасягнутых поспехах. Росквіт нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па зместу культуры высоўвае перад намі задачу палепшэння ўсёй нашай работы па ўсіх без выключэння звеннях нацыянальна-культурнага будаўніцтва.

Рашаючым звяном у барацьбе за ленінскую нацыянальную палітыку з'яўляецца праблема далейшага вырошчвання новых большэвіцкі-праверэных пролетарскіх кадраў з нацыянальнасцяй карэннага насельніцтва і ў першую чаргу ліку беларусаў. У гэтых адносінах праароблена ўжо вялікая работа. Але трэба сказаць, што ім яшчэ яўна недастаткова. Палепшэнне работы навуковых арганізацый, органаў Наркамасветы, палепшэнне работы тэатраў, кіно і т. д. — усё гэта настойна патрабуе ад нас падрыхтоўкі большэвіцкі-вытрыманых, праверэных кадраў.

КП(б)Б к свайму XV з'езду XVII з'езду ВКП(б) прыходзіць з вялізарнейшымі дасягненнямі ва ўсіх без выключэння галінах соцыялістычнага будаўніцтва. Гэта акалічнасць высоўвае перад намі задачу рашуча і хутка ліквідаваць тыя недахопы, якія яшчэ ёсць у нашай рабоце. Для іх ліквідацыі ў нас ёсць усе ўмовы.

Разгортваючы большэвіцкую крытыку і самакрытыку, рашуча вытрачоўваючы сямейнасць, месніцтва, якія яшчэ маюць месца ў асобных звеннях КП(б)Б, рашуча ажываючы славесна-дэкларацыйныя адносіны да правядзення генеральнай лініі нашай партыі, перамагаючы канцылярска-бюракратычныя метады кіраўніцтва, мы здолеем забяспечыць у нашай работе большэвіцкую аператыўнасць, канкрэтнасць. На аснове правільнага расстаноўкі людзей і сапраўднага знання справы ва ўсіх звеннях партыйных, совецкіх і гаспадарчых органаў мы здолеем хутка ліквідаваць нашы недахопы.

Асноўнай заукай да гэтага з'яўляецца далейшая, яшчэ больш непрымірымая барацьба за генеральную лінію партыі, за ленінскую нацыянальную палітыку. КП(б) яшчэ вышэй падыме сваю рэволюцыйную пільнасць, яшчэ больш згуртуе свае рады вакол ленінскага ЦК і правадыра партыі т. СТАЛІНА.

ПЕРАДРУКАВАНА З „ПРАВДЫ" ад 16 студзеня

Рэформа беларускага правапіса і фашысцкія музыканты

Якуб Колас

У гісторыі нашай беларускай пролетарскай культуры мы можам адзначыць дужа выдатны як момант—рэформу беларускага правапіса. Рэформа гэта санкцыянавана пастановай СНК БССР ад 15-IX—33 г. Той жывы, гарачы водгук, якім сустрэла беларуская совецкая грамадскасць рэформу правапіса, сведчыць аб своячасовасці і правільнасці яе вырашэння.

Рэформа беларускага правапіса мае за сабою даволі багатую і складаную гісторыю. Бурны рост і развіццё беларускай пролетарскай культуры на аснове ленінскай нацыянальнай палітыкі, беларускага пісьменства ў шырокім значэнні гэтага разумення, паруналь на ў кадоўі час, далёка перарасла тыя арфаграфічныя рамкі, якія былі азначаны яшчэ ў 1917 годзе Б. Тарашкевічам. Совецкая Беларусь за яких-небудзь 15-16 год свайго культурнага будаўніцтва рушыла так далёка наперад, дабілася такіх велічэзных вынікаў, такіх культурных здабыткаў, якіх яшчэ не ведае гісторыя. Даволі сказаць, што Совецкая Беларусь, былая калонія царскага імперыялізма, цёмная, забітая, малапісьменная, намаганнямі партыі і совецкай улады, пры магутнай дапамозе другіх братніх совецкіх рэспублік, ператварылася ў перадавую індустрыяльна-аграрную краіну з высока развітай тэхнікай, з густой сеткай пачатковых сярэдніх і іншых школ, з сотнямі тэхнікумаў розных спецыяльнасцяй, з дзесяткамі вышэйшых навучальных і навуковых устаноў на чале з Беларускай Акадэміяй Навук, поўнасцю ліквідаваўшы непісьменнасць шырокіх працоўных мас, каб мець уяўленне аб тым, якія вялікія культурныя здабыткі Совецкай Беларусі за гэты час. Гэты бурны і плённы росквіт культурнага будаўніцтва не мог не адбіцца на росце і развіцці самой беларускай мовы, мовы рабочых і калгасных мас працоўнага сялянства. Беларуская мова ўзбагацілася прытокам тысяч новых тэрмінаў, новых разуменняў, якія ўносіліся і ўносяцца працэсам культурнага будаўніцтва на аснове ленінскай нацыянальнай палітыкі. Тая вузкая лексічная аснова, аснова пераважна сялянскай, кулацка-шляхецкай лексікі, на якой пачала развівацца беларуская пісьменнасць, літаратура, аказалася занадта вузкаю і цеснаю для жывога арганізма сучаснай беларускай мовы, мовы працоўных мас і ўладна вымагала свайго пашырэння, патрабавала смелай прагрэсіўнай рэформы. Гэта акалічнасць настойліва ставіла ў парадак дня пытанне аб рэформе беларускага правапіса.

Рэформай беларускага правапіса на працягу цэлых год займаліся людзі, якім партыя і совецкая ўлада даверылі гэты важны і адказны участак культурнага фронту, як фронт мовы. Лёсік, Ластоўскі, Некрашэвіч і да іх падобныя, засеўшы ў совецкіх культурна-асветных установах, захваціўшы манаполію на частцы стварэння беларускай кніжнай мовы, рабілі контррэволюцыйную шкодніцкую справу. Але компартыя выкрыла іх контррэволюцыйны твар, расшыфравала іх рэдакцыйныя ўстаноўкі, накіраваныя на рэстаўрацыю капіталістычнага ладу, на інтэрвенцыю, на адрыў Совецкай Беларусі, як жывой, арганічна ўзрослай адзінкі, у жывы арганізм вялікага Саюза ССР, на стварэнне кулацка-шляхецкай Беларусі пад крыллямі польскага фашысцкага беляга арла.

Беларуская мова ў руках гэтых рэстаўратараў рэакцыі і прыгнечання, социяльнай і нацыянальнай няволі беларускіх працоўных мас стала галоўнай балвой пазіцыяй, з якой і вялі яны свае атакі супроць дыктатуры пролетарыята, блакуючыся з рознымі контррэволюцыйнымі групоўкамі ўнутры Совецкай Беларусі і змыкаючыся з прадстаўнікамі закардонных контррэволюцыянераў і шпіёнаў. Апэнка іхняй работы ў гэтым плане дана ў пастанове СНК БССР «Аб зменах і спрашчэнні беларускага правапіса».

«Нацыянал-дэмакратызм, — гаворыцца ў пастанове, — імкнуўся ўсімі мерамі і спосабамі адарваць беларускую літаратурную мову ад мовы шырокіх беларускіх працоўных мас, стварыў штучны бар'ер паміж беларускай і рускай мовай і за смечваў беларускую мову рознымі сярэдневяковымі архаізмамі і буржуазнымі вульгарызмамі». (Пастанова СНК БССР аб зменах і спрашчэнні беларускага правапіса).

Правільнасць такой характарыстыкі пацвярджаецца тысячамі фактаў і дакументаў, накінутых нацдэмамі. Аб гэтым сведчыць нацдэмаўская літаратура, слоўнікі, граматыкі, так званыя навуковыя доследы з жыцця розных сялян, з рэакцыйнай тлені мінулага для таго, каб ушчвердзіць рэакцыйную тлень сучаснага. Гэтыя людзі, стоячы на пазіцыях змяркання старога свету, варожа пастаўленыя да дыктатуры пролетарыята, тужыліся ажыць, падняць з труны мерцвяка, сярэдневяковую беларускую мову і самабытнасць, імкнуліся зрабіць гэта ў сваіх рэакцыйных і контррэволюцыйных мэтах. Шмат праектаў рэформы беларускага правапіса засталося пасля нацдэмаў. Усе гэтыя праекты не выходзілі з цеснай, заскарузлай шкарлупіны нацдэмаўскай канцэпцыі і яшчэ больш заблытвалі правапіс, рабілі яго яшчэ больш рэакцыйным. І зразумела, не яны апошнімі былі прагрэсіі рэформу беларускай арфаграфіі ў інтарэсах совецкіх школ і шырокай пролетарскай грамадскасці. Гэту рэформу правяла смелая, рашучая большэвіцкая рука, рука дыктатуры пролетарыята. Інакш і быць не магло: правапіс у руках нацдэмаў, рэакцыйны па сваёй прыродзе, з'яўляецца зброяй змагання супроць дыктатуры пролетарыята, супроць навукі і прагрэса. Правапіс-жа ў руках дыктатуры пролетарыята ёсць магутная зброя за культурны рост працоўных мас, за навуку, за прагрэс, за соцыялістычнае будаўніцтва, за інтэрнацыянальнае выхаванне, за непарыўную сувязь усіх народаў Совецкага Саюза. У гэтым заключаецца глыбокі палітычны сэнс рэформы беларускага правапіса, рэформы, праведзенай пастановай СНК БССР.

У тым жывым, актыўным і гарачым водгуку на рэформу беларускага правапіса, якім сустрэла яе беларуская пісьменніцкая грамадскасць саюза совецкіх пісьменнікаў, дапа ёй адпетка. Выказванні пісьменнікаў з поводу рэформы правапіса выходзяць асобнаю кніжкаю, а таму я не буду спыняцца тут на гэтай эпапеі.

Калі совецкая грамадскасць БССР горача адгукнулася на рэформу правапіса, то фашысцкі беларускі друк узяў гэту рэформу ў штыкі, узняў вакол яе шалёную палітычную агітацыю, накіраваўшы яе супроць ленінскай нацыянальнай палітыкі, супроць Совецтаў. У гэтым аркестры злобных галасоў беларускіх фашыстаў розных масцей і афарбовак чуюцца галасы і прадстаўнікоў польскай вілейскай прэсы. Прычым далучэнне галасоў гэтых палітычных прайдох здараецца ў поўную сугучнасць з галасамі беларускіх фашысцкіх м[illegible]таў, падпарадкуючыся д[illegible] палачцы праб[illegible]інтэрвенцыяністскай [illegible]

[illegible]агойскага раёна зб[illegible]
[illegible]ньбавіне брытад[illegible]
у Ш ю Ісакоў чу, з[illegible]
ад 3-IX—33 года.

№ 397 ад 15-XI—1933 г. аўтар заметкі «Беларускае пытанне ў СССР»—імя якога пад заметкаю не значыцца—«шляхетны» і «тонкі» палітык. Ён лірычна станавіцца ў позу чалавека, які дужа спачувае беларусам, асабліва нашым, совецкім, на якіх «сыплюцца ўдар за ўдарам». Ніша ён у такім тоне, што яго, бадай можна прыняць за «шчырага беларуса». Ён прызнае неабходнасць рэформы беларускага правапіса. Ён піша так:

«Бясспрэчна, неабходнасць рэформы беларускага правапіса наспела. Напісаная былым правадыром Грамады Б. Тарашкевічам граматыка патрабуе перагляду і ачысткі ад непатрэбнага балаласу. Быць можа настаўніцтва ў БССР пры сваёй школьнай рабоце больш за другіх адчувала неабходнасць удасканалення роднага правапіса. Быць можа далятаді галасы, трабаўшыя гэтага. І вось 15-IX—т. г. з'яўляецца дэкрэт аб рэформе правапіса».

І трохі далей гаворыць, прычым тон яго набывае яшчэ большую лірычнасць:

«Несумненна, для беларусоў прыказ (падкрэслена мною—Я. К.) СНК гэта балючы ўдар. Этнаграфічная Беларусь, раздзеленая Рыжскім трактатам на дзве палавіны, сёння адчувае новы падзел. (Чуеце, якая моц спачування!—Я. К.). Бо, не гледзячы на пагранічныя слупы, да гэтага часу беларусы і з таго і з другога боку граніцы мелі агульную мову, агульны правапіс».

Вось як хорана і з якім спачуваннем піша пан, не ведаю, як зваць яго, з «Кур'ера Вілейскага». Ну, чым не «шчыры» беларус? Успомніў назат: Рыжскі трактат і пагрозлівыя слупы. Лірычная эмацыянальнасць яго тону была-б яшчэ больш акругленай і поўнай іграла-б шмат мацнейшым акордам, калі-б лірычны пан з «Кур'ера Вілейскага» дадаў сюды, што беларускія школы па той бок пагранічных слупоў разгромлены польскім фашызмам, што беларускія дзеці палапізуюцца ў польскіх школах, што на іх[illegible] накладаюцца там штрафы за сказанае ў школе роднае слова, што само беларускае насельніцтва шмат якіх паветаў Заходняй Беларусі, прыдушанае непамернымі падаткамі, хранічна галадзе, што лепшыя сыны беларускага народу, змагары за нацыянальнае і соцыяльнае вызваленне, загнаны ў падполе або томяцца ў польскіх астрогах, што па гарадах лютуе беспрацоўе, тады калі катам Мацыеўскім работы хоць адбаўляй. Але лірычны спачувальнік беларускаму народу дыпламатычна не гаворыць пра гэта.

Хто-ж, канкрэтна, прымае ўдзел у гэтай, як гаворыць пан, «не вялікай, але бардзо пожыданай кампаніі», у гэтым аркестры фашысцкіх музыкантаў, здраднікаў беларускіх працоўных мас, прадаўшых за панскія срэбранікі іх інтарэсы, іх нацыянальнае і соцыяльнае вызваленне? Тут сышліся «Родны край», «Беларуская крыніца», «Кур'ер Вілейскі», «Пшэглёнд Вілейскі» і прадстаўнікі «Беларускага нацыянальнага камітэта ў Вільні» ў асобах старшыні Позняка, першага віцэ-старшыні П-і (ледзь не Пу-і з Манчжурыі—Я. К.), В. Багдановіча, Ф. Арэміча, А. Клімовіча, Скарбіна, Кунідзкага і сакратара (прозвішча не значыцца — Я. К.). Як бачым, сапраўды кампанія не вялика, але «бардзо пожыданая». Усё гэта людзі, здрадзіўшыя свайму народу і прадаўшыя яго інтарэсы за панскія срэбранікі польскаму фашызму. Гэта купцы і падрадчыкі на частцы пастаўкі інтэрвенцыяністкай літаратуры, палітычных авантурнікаў і шпіёнаў, вяшталт Гаўрылюкоў, Вальпуцоў, Рак-Міхайлоўскіх, Мётлаў і іншых. Пад нявінную шыльду культурніцтва, кідаючыся левымі фразамі, і ляючы ў апазіцыю з польскай уладай, яны, гэтыя культурнікі, сакрэтныя агенты беларускага народу, якія нацыянальных (разумей—рэакцыйных, кулацка-шляхецкіх) інтарэсаў, усю сваю дзейнасць накіроўваюць на тое, каб прытуліць, згладзіць астрату палітычнага змагання працоўных мас Заходняй Беларусі за нацыянальнае і соцыяльнае вызваленне, каб адарваць іх ад уплываў, які мае на іх компартыя Заходняй Беларусі, каб дыскрэдытаваць у іх працоўных мас нацыянальную ленінскую палітыку, на аснове якой будуецца соцыялістычная культура і добрабыт працоўных мас Совецкай Беларусі.

Яны свядома дапамагаюць поскаму фашызму задушыць вызвольны рух нацыянальнага народу. Уся іх дзейнасць вялецца ў шчырым кантакце з адпаведнымі органамі польскай улады. Аб гэтым сведчыць адпаведная перапіска гэтых ворагаў працоўных беларускіх мас, дзе яны, гэтыя палітычныя прайдохі і спекулянты адарвага гаворяць аб спосабах, як закалыхаць класавую пільнасць працоўных мас, як зручней прадаць іх польскаму і нямецкаму фашызму. Кожны поспех кожнае дасягнение Совецкай Беларусі ў галіне культуры, нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па зместу выводзіць іх з роўнавагі і кідаў стан шыпу і звяр'ынай нянавісці супроць дыктатуры пролетарыята.

Гэтым і тлумачыцца тое злоснае выцце, тое змяінае сіпенне, якое паднялі яны супроць рэформы беларускага правапіса. Але дарэмны патугі: моцна, цвёрда, упэўнена ідзе дарогаю прагрэса, дарогаю вялікага творчага будаўніцтва новага бясклассавага чалавецтва Вялікі Саюз Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік пад мудрым выверэнным кіраўніцтвам ленінскага ЦК на чале з родным тактыкам і стратэгам сусветнага пролетарыята тав. Сталіным.

ВЫСТУПЛЕННЕ тав. ШАРАНГОВІЧА
НА МЕНСКАЙ ПАРТКАНФЕРЭНЦЫІ

На раніцнім пасяджэнні канферэнцыі 14 студзеня спатканага ўчынку, ажыдыментаці з прамовай выступіў тав. **ШАРАНГОВІЧ.**

—Наша партыя,—гаворыць т. Шаранговіч,—падыходзіць да сваёй XVII партыйнага як ніколі згуртаваным атрядам вакол ленінскага ЦК ВКП(б) і свайго правадыра настаўніка тав. **СТАЛІНА.** Апублікаваныя нарэшце для з'езда і тэзісы выклікалі небывалую хвалю абмеркавання актыўнасці рабочых, калгаснікаў і працаўных мас Савецкага Саюза. Гэта паказвае, наколькі вялікі аўтарытэт нашай партыі сярод працаўных. Дасягнутыя перамогі ў выкананні першай пяцігодкі далі магчымасць намеціць праграму гістарычных задач, вызначаных у тэзісах т. т. **Молатава і Куйбышава,** задач набліжэння бяскласавага сацыялістычнага грамадства. Прапрацаваў тэзісы павінны ўвязаць сёння з канкрэтнай работай кожнага звяна партыйнай арганізацыі.

Адзначаючы поспехі ў рабоце Менскай партарганізацыі, тав. **Шаранговіч** указвае гэта з большэвіцкай партыйных арганізацый, правяўзнай пад новым кіраўніцтве ЦК КП(б)Б. Пад кіраўніцтвам ленінскага ЦК ВКП(б), пры непасрэдных указаннях тав. Сталіна, на падставе пастаноў ЦК ВКП(б) б загатоўках 1932 года, па праве Сцяпуро і інш., — гаворыць тав. Шаранговіч, — азгарнуўшы большэвіцкую самакрытыку, за апошнія гады мы прайшлі вялікую школу большэвізацыі радоў КП(б)Б. Мы спачатку ўзялі шляхам партарганізацыі, дабіліся поспехаў у рабоце. ЦК нанёс сакрушальны удар па тых элементах, якія гнілабаральна адносяцца да выканання задач партыі. Я маю на ўвазе звяно з работы **Рачыцкага, Грысевіча, Платуна, Цэнцыпера** і іншых. Мы правялі вялікую выхаваўчую работу, ізаляваўшы чужых элементаў па культурным фронце, на гістарычным фронце і ва ўсіх другіх участках.

Мы падыходзім да XV з'езда КП(б)Б як ніколі згуртаванымі і набліжаючы рада буйнейшых перамог у ўсіх франтах сацыялістычнага будаўніцтва, умацавання дыктатуры пролетарыята, у ажыццяўленні ленінскай нацыянальнай палітыкі, нанесці сакрушальны ўдар па класава-чужых антысавецкіх элементах.

Чыстка радоў КП(б)Б, праведзеная на высокім палітычным узроўні, пры разгорнутай большэвіцкай самакрытыцы, дапамагла КП(б)Б пазбавіцца рады ад прымазаўшыхся, чужых, перакрадзіўшыхся і двурушніцкіх элементаў. Чыстка яшчэ больш згуртавала рады КП(б)Б і ўзняла яе мабілізаванасць на выкананне гарцовых задач.

Але мы зрабілі-б вялікую памылку, калі-б захапіліся гэтымі поспехамі і перамогамі і пачалі забываць аб тых вялікіх недахопах і прарывах, якія ёсць у нашай рабоце. Той, хто лічыць, што мы сапраўды ўжо за ўсёй КП(б)Б і яе ЦК, у кожным звяне партарганізацыі, у тым ліку і Менскай партарганізацыі, перабудавалі так работу, што яна адказвае ўзросшым запатрабаванням сучаснага перыяду, — той глыбока памыляецца і займаецца зазнайствам.

Мы зрабілі толькі першыя крокі ў перабудове нашай работы.

У нас вялікія недахопы ў галіне барацьбы за выкананне прамфінплана і цяжкай і лёгкай харчовай і саматужнай прамысловасці. Менск не выканаў праграмы першага і другога года пяцігодкі, толькі 86 проц. выканання фігуруе ў справаздачы таркома. За гэта адставанне трэба вельмі моцна, па-большэвіцку крытыкаваць.

У галіне паляпшэння матэрыяльна-бытавых умоў рабочых мы працуем дрэнна, мы маем нямала фактаў бязлушна-бюракратычных адносін да гэтай задачы.

Мы павінны паклапаціцца аб тым, каб кватэра рабочага была чыстай, культурнай кватэрай, каб прадпрыемствы, цэхі былі чыстымі, каб у большасці было добрае і ўважлівае абслугоўванне, каб была чыстая сталоўка, мелася пайва для рабочых і ўсімерна ўмацоўвалася харчовая база прадпрыемстваў.

Тав. **Шаранговіч** падвяргае крытыцы бяздзейнасць рада цэнтральных арганізацый і недастатковую ўвагу таркома да пытанняў забеспячэння Менску апалам. Мы мелі ўсе магчымасці, каб Менск быў забяспечан дровамі, але людзі, якія павінны непасрэдна займацца гэтай справай, драмалі ў шашку тады, калі з усёй энергіяй трэба было клапаціцца аб завозе дроў. Мы маем шэраг буйных недахопаў і на другіх участках работы (сельская гаспадарка, культурнае будаўніцтва і інш.).

Далей тав. **Шаранговіч** спыняецца на розе спрэчак па дакладу ЦК КП(б)Б і таркома.

— Я лічу,—гаворыць тав. **Шаранговіч,**—што выступленні рада таварышоў у сэнсе крытыкі недахопаў работы нашых апаратаў недастатковыя. У гэтай крытыцы няма неабходнага рэжата большэвіцкага аганька.

Менская партарганізацыя безумоўна з'яўляецца перадавым атрадам КП(б)Б, на яе ўскладаецца вялікая адказная задача — быць узорам для ўсёй КП(б)Б. Вядома, Менская партарганізацыя на радзе ўчасткаў работы з'яўляецца перадавой у КП(б)Б. Але гэтага мала. Мы ўправе патрабаваць, каб яна была ўзорнай, на рабоце якой-бы вучыліся другія атрады КП(б)Б, у першую чаргу ад Менскай партарганізацыі.

Ахарактарызаваўшы задачы ў галіне надышальна-культурнага будаўніцтва ў сувязі з рашэннем 9-га пленума ЦК КП(б)Б і падрыхтоўкі да веснавой сяўбы, тав. **Шаранговіч** завастрае ўвагу партканферэнцыі на пытаннях перабудовы работы партыйных, совецкіх, прафсаюзных арганізацый у адпаведнасці з тэзісамі па дакладу тав. **Кагановіча,** якія з'яўляюцца ключам для выканання гістарычных задач намечаных у тэзісах к XVII з'езду па дакладу т. т. **Молатава і Куйбышава,** падвяргаючы крытыцы дрэнную перабудову совецкіх прафсаюзных і іншых арганізацый.

Мы павінны дабіцца значнага большага павышэння рэволюцыйнай пільнасці кожнага комуніста, кожнай партыйнай арганізацыі, бо наша далейшая барацьба за ажыццяўленне гістарычных задач другой пяцігодкі будзе праходзіць ва ўмовах жорсткай класавай барацьбы. Выкарчоўванне капіталістычных элементаў будзе суправаджацца вялікае супраціўленне. Паміраючыя класы будуць старацца разбіць усё тое, каб падарваць нашу работу, падарваць пасяхавы ход нашага сацбудаўніцтва.

Мы не сумняваемся, што Менская партыйная арганізацыя ўспрымае ў сваёй рабоце сапраўды ленінска-сталінскі стыль, возьме над жорсткі кантроль праверку выканання сваіх дырэктыў.

На XV-м з'ездзе КП(б)Б мы павінны паставіць задачу вывесці нашу рэспубліку ў рады ўзорных перадавых рэспублік СССР вартую ўзнагароджання ордэнам Леніна. За ажыццяўленне гэтай задачы павінна змагацца па-большэвіцку кожная партарганізацыя, кожнае яе пізавое звяно.

Мы павінны дабіцца таго, каб ў рэспубліцы не было ні аднаго адстаючага раёна, ні адной адстаючай партыйнай арганізацыі. Мы гэта павінны ажыццявіць не на словах, а на справе, і гэтым самым пакажам, што працуючы на граніцы ў складаных умовах з'яўляемся вартым перадавым атрадам усёй ВКП(б) па-большэвіцку мабілізуючым сябе на практычнае ажыццяўленне дырэктыў і ўказанняў ленінскага ЦК ВКП(б) і правадыра нашай партыі тав. Сталіна, на выкананне гістарычных задач, якія намечаны ў тэзісах т. т. **Молатава, Куйбышава і Кагановіча** да XVII з'езда ВКП(б).

СЛОВА ДЭЛЕГАТАМ XV З'ЕЗДА КП(б)Б

ПЕРШЫЯ ЗРУХІ ЯШЧЭ НЕ ПЕРАМОГА

ІОФФЕ

Сакратар партячэйкі цэха польтаў фабрыкі „Профінтэрн", дэлегат XV з'езда КП(б)Б

Наша фабрыка ў мінулым годзе, асабліва ў першым паўгоддзі, працавала з ганебнымі прарывамі. На дзесяткі тысяч рублёў мы не дадалі прадукцыі пролетарскай дзяржаве за 1933 год. Бяч нашай вытворчасці — гэта была кепская якасць прадукцыі. Брак даходзіў да 5-8 проц. замест 1 проц. па плану.

ЦК КП(б)Б вынес спецыяльна па нашай фабрыцы пастанову, якая з'явілася для нас гістарычным дакументам, баявой праграмай перабудовы ўсёй работы на фабрыцы.

Мы ўзяліся за перабудову работы як па вытворчай, так і па партыйнай лініі.

Наша фабрыка працуе ў дзве змены. Пры старой сістэме арганізацыі вытворчасці калі першая змена канчала сваю работу, то яе поўфабрыкаты заставаліся на істужцы. Другая змена прадаўжала работу над гэтымі незакончанымі вырабамі. Такая форма арганізацыі работы не давала магчымасці выявіць сапраўдных бракаробаў, стварала абязлічку, не забяспечвала сапраўднага гаспадарчага разрахунку. Незакончаная вытворчасць даходзіла да астрамедных размераў. Цэхі і рабочыя месцы былі завалены поўфабрыкатамі і т. д.

Мы ўвялі новую так званую з'ёмачную сістэму работы. Пры сканчэнні свайго рабочага дня кожная змена знімае свае незакончаныя поўфабрыкаты з істужкі.

Пры такой сістэме арганізацыі вытворчасці кожная змена працуе ад пачатку да канца над фабрыкатам, адказвае за яго якасць, за хуткасць яго апрацоўкі. Вось калі, напрыклад, істужкавы майстар на здолеў арганізаваць так справу, каб істужка змена ўлажылася ў нарматывы незавершанай вытворчасці, то склад яму не адпусціць сыравіны.

Гэта дапо магчымасць павысіць ад кваэкасць істужкавых майстроў і ўсяго тэхперсанала, правядзіць сапраўдны гаспадарчы разрахунак, палепшыць якасць прадукцыі.

Мы таксама перабудавалі і партмасавую работу. Раней у нас былі змешаныя партыйныя ячэйкі. Аб'ектам увагі партыйкай ячэйкі была змена з розных вытворчых адзінак. Зараз мы арганізавалі цэхавыя ячэйкі. Партыйная ячэйка зараз абслугоўвае рабочых 1 цэха ў двух змёнах. Істужкі маюць свае партгрупы. Бязумоўна, такая арганізацыя больш забяспечвае партыйнае кіраўніцтва ўсім жыццём цэха.

Мы разгарнулі масавую работу асабліва па барацьбе за якасць нашай прадукцыі. Арганізавалі электрафетафор, палітсямейныя вечары. Лепшыя ўдарнікі, запрашаюць да сябе ў госці бракаробаў і другіх ударнікаў. Там за чашкай чаю абмяркоўваюцца канкрэтныя пытанні вытворчасці, шкодзяюць браку, шляхі яго знішчэння і т. д.

Перабудова вытворчай і палітмасовай работы, чыстка партыі значна актывізавалі наш рабочы калектыў і стварылі пералом у рабоце.

Ужо ў кастрычніку 1933 г. брак па нашай фабрыцы знізіўся да 0,99 проц., лістопад — 0,55 проц., снежань — 0,23 проц. Пасяўныя істужкі (1,13,14) зараз працуюць амаль зусім без браку.

Многія рабочыя, якія раней рабілі брак, пад уплывам партмасавай работы кінулі яго рабіць і працуюць зараз добра (рабочыя Дубман, Зайцаў і інш.). Істужкі паміж сабою заключылі соцумовы на лепшыя паказальнікі работы, разгортваецца індывідуальнае спаборніцтва і ўдарніцтва. У цэху польтаў, дзе я працую сакратаром парт'ячэйкі, з 570 рабочых і служачых ахоплена індывідуальная соцумовай 400 чалавек, ёсць 370 ударнікаў.

Значна павысілася роля комуніста на вытворчасці. Вось работніца Велюта (кандыдат партыі) за адно паўгоддзе здолела павысіць сваю кваліфікацыю з 3-га да 6 разраду.

Старая работніца РУЧАНКА 5-га разраду сістэматычна перавыконвае сваю норму (110-115 проц.), узяла шэфства над комсамолкай ГАРЭЛІК.

Але, бязумоўна, у нас яшчэ шмат недахопаў у рабоце і промфінплан яшчэ на 100 проц. не выконваецца. Значныя тормазы ствараюць перабоі ў снабжэнні нас электраэнергіяй. Толькі за адну палову снежня месяца (1933 г.) мы страцілі 34 проц. нашага рабочага часу, а бывалі дні, калі працавалі па адной гадзіне.

Але галоўнае не ў гэтым, а ў тым, што партарганізацыя нашай фабрыкі яшчэ не праламіла рашэнне ЦК ва ўсіх звёнках вытворчай і масавай работы нашай фабрыкі. Вось за першую дэкаду студзеня забяспечэнне электраэнергіяй было куды лепшае, некаторыя цэхі выканалі сваё заданне (цэх польтаў — 101 проц., брак—0,06 проц.), а па ўсёй фабрыцы пром фінплан за гэты час выканан на 98 проц.

Мы слаба разгортваем тэхвучобу. З 1.700 рабочых і служачых на нашай фабрыцы ўсімі відамі тэхвучобы ахоплена 310 чалавек. Вопыт лепшых — яшчэ не стаў здабыткам ас татняй масы рабочых.

Праводзячы мяне на XV з'езд на шай партыі, рабочыя фабрыкі абяцалі ў бліжэйшыя дні забяспечыць рашучы пералом, каб з гонарам выканаць план другога года другой пяцігодкі.

НАБЛІЖАЕМСЯ ДА АСВАЕННЯ ПОЎНАЙ МАГУТНАСЦІ ПЕРШАЙ СІСТЭМЫ

ШЭЛІХІН А.

Сакратар парткалектыва шклозавода імя Сталіна, дэлегат XV з'езда КП(б)Б

Шклозавод імя Сталіна—гонар нашай краіны. Ён механізаван паводле апошняга слова тэхнікі. Зусім зразумела таму адказнасць партыйнай арганізацыі за яго асваенне.

Тры месяцы, якія прайшлі з дня пуску завода, гэта тры месяцы ўпартай барацьбы з «дзіцячымі хваробамі» пускавога перыяду.

Зрывала работу газагенератарная станцыя. Дрэннае аўладанне шураўнічыкамі працэсу работы, слабае паступленне торфу з завода «Большавік»—асноўныя прычыны ненармальнай падачы газу ў печы і каналы «Фурко», а адсюль —зрыў выканання плана. Партарганізацыя ў першую чаргу звярнула на гэта ўвагу, тым больш, што шураўнічыкі ў асноўным—маладыя рабочыя, толькі што прышоўшыя з вёскі. Арганізавалі кароткатэрміновыя курсы. Пачалі сістэматычна праводзіць з імі работу. Змонны інжынер КУЗЬМІН тут аса бліва актыўна сабе праявіў. Для забеспячэння лепшай падачы торфу паслалі на торфазавод праверанага комуніста СІРЫДЗЕНКА, умацавалі людзьмі прыёмачную пры шклозаводзе. У выніку—вось ужо больш тыдня як мы не ведаем недахвату ў апале. Значна палепшылася таксама падача газу ў машына-ванны цэх. Ліквідаваны ў асноўным перабоі і хістанні тэмпературы газу.

Усё гэта спрыяла таму, што, прыкладна, з 3-га студзеня былі ўсяго 1-2 выпадкі абрыву істужак шкла, або, як кажуць, адно-два падзенні машын. А зусім-жа нядаўна іх было сотні ў дзень. Праўда, не малая работа была праведзена і ў самым машына-ванным цэху—асноўным цэху, дзе сканцэнтравана складаная тэхніка і па віне якога абрывы былі таксама не адзінкавымі выпадкамі. Члены партыі ІВАНОВА (змённы інжынер), САЛАЎЁЎ (майстар), можна сказаць, не вылазілі з цэха, вывучаючы прычыны абрываў. Па кожнаму выпадку збіралі змены, выяўлялі вінаватых, абгаварвалі, як трэба працаваць, каб папярэджваць абрывы. Рэзультаты відавочны. Аб іх я ўжо сказаў. Зараз пры цэху арганізаван гурток тэхмінімума на 60 чалавек. Рыхтуюцца фуркісты для другой сістэмы завода, якая ўвойдзе ў эксплаатацыю ў гэтым квартале.

У апошнія 10 дзён завод атрымаў яшчэ адну перамогу ў аўладанні тэхнікай: 6 машын з 12 ці пачалі цягнуць ардынарнае (самае тонкае, прадугледжанае праектам) шкло. Гэта мы лічым асноўным у асваенні завода.

У пачатку вялікі бой шкла давалі адбортаўшчыкі і адломшчыкі. Звярнулі мы ўвагу на гэты ўчастак. Разгарнулі масавую работу. Давалі тэхнічныя ўказанні. Зруху дабіліся. Бою стала менш пропантаў на 50, але ўсё яшчэ работы па канчатковаму знішчэнню бою асталося не мала. Узоры барацьбы за аўладанне тэхнікай паказвае адбортаўшчына, член партыі тав. ПАЧАКАЕВА. Пры яе дапамозе вышла ў рады перадавых таксама адборшчыца тав. ГОЛІКАВА.

Зараз самым балючым месцам на заводзе з'яўляецца работа разнога цэха. Ён надаўна закончан будаўніцтвам, і ўсяго тыдзень як перабраліся сюды рабочыя. Пераход не быў як належыць падрыхтован, і ў рэзультаце зараз ёсць труднасці: не наладжана транспартаванне шкла з машына-ванага цэха (з трох пад'ёмак працуе толькі адна), не асвоены наваротны крэй і інш. Усё гэта прывяло да таго, што разны цэх не пасцывае своечасова прапускаць тую колькасць шкла, якая паступае з машына-ванага цэха. Зараз асноўная ўвага партарганізацыі звернута на поўнае асваенне гэтага цэха.

Так, коратка гаворачы, стаіць у нас справа з аўладаннем тэхнікай, з асваеннем завода. Задачы ўскладняцца ў сувязі з пускам другой сістэмы завода. Зараз фактычна ў эксплаатацыі палова завода—12 машын сістэмы «Фурко». Такая-ж колькасць увойдзе ў строй праз паўтара-два месяцы.

Перад партарганізацыяй стаіць адказнейшая задача—так падрыхтавацца да пуску другой сістэмы завода, каб на вопыце недахопаў пускавога перыяду першай сістэмы з самага пачатку поўнасцю асвоіць праектную магутнасць.

Соцыялістычная праца перавыхоўвае людзей

ПАУЛАВА МАРЫЯ

Парторг 1-й ленты цэха па пашыўцы штаноў швэйнай фабрыкі „Сняг індустрыялізацыі", дэлегат XV з'езда КП(б)Б

Паасобныя цэхі нашай фабрыкі ў свой час да таго кепска працавалі, што Наркам легпрому СССР прыйшлося вынесці пастанову аб закрыцці цэха на месяц.

Работай фабрыкі займаўся і Цэнтральны Камітэт КП(б)Б, які даў нам практычную праграму дзеяння. Непатрэбная мітынгоўшчына, шуміха былі заменены канкрэтнай барацьбой за план, за якасць прадукцыі.

Інакш пайшла работа. Пачалі вылучацца лепшыя ўдарнікі і ўдарніцы. Яны паказвалі прыклады ў рабоце, дапамагалі адстаючым. Кваліфікаваныя работніцы бралі шэфства над новымі.

Напрыклад, да нас прышла вясковая дзяўчына НЕБЫВАЛАВА Даша. На механізмы ленты яна тлядзела здзіўлёнымі вачыма. Брыгадзір ЭНДУС МАРЫЯ і я ўзялі на сябе абавязацельства навучыць яе працаваць. Не пазнаць зараз Дашу. Яна выпускае за змену **330** адзінак замест планавых **320.** На яе аперацыі няма браку.

Кепска работала і КРАЕЎСКАЯ. Яна часта спазнялася на работу. Вывучаць аперацыі Краеўская ўпарта адмаўлялася. На яе аперацыі было многа завалаў. Па яе віне затрымлівалася работа нашай ленты. Аб яе бяздзейнасці гаварылі на кожным пасяджэнні, сходзе ленты.

Гэта падзейнічала на Краеўскую. Яна пачынае прасіць майстра тав. КРАПЧАН навучыць яе працаваць. Майстар згадзіўся.

Краеўская ўпарта вывучала тэхніку вытворчасці, пачала прымаць актыўны ўдзел у грамадскім жыцці ленты. Зараз яна ўжо ведае 10 аперацый. Норму яна перавыконвае штодзённа на 40 адзінак.

Гэта адзін з прыкладаў таго, як упарта займаемся мы перабоўкай псіхалогіі людзей, нядаўна прышоўшых на вытворчасць. Нядаўна работніцы нашай ленты ўнеслі праграму працаваць на фабрыцы поўных 8 гадзін. Сем гадзін непасрэдна на вытворчасці, а 8-ую гадзіну аддаць па тэхнічнае навучанне рабочых і работніц.

Зараз у сувязі з падрыхтоўкай да з'ездаў партыі ленты абвясцілі конкурс на атрыманне права прысвоіць ленце імя тав. Сталіна. Гэта дало нам магчымасць з першых жа дзён 1934 года выконваць вытворчую праграму.

Пасылаючы мяне дэлегаткай на XV з'езд партыі, работніцы прасілі перадаць, што план першай ленты цэха па пашыўцы штаноў будзе сістэматычна перавыконвацца, брак будзе даведзен да нуля.

ЗМАГАЦЦА ЗА ПЯРШЫНСТВА

МЕРСОН ГАЛЯ

Работніца панчошнай фабрыкі „ІМ"

Я дэлегат XV з'езда КП(б)Б. А ў 1931 годзе, калі я ўступіла ў партыю, я была малапісьменнай. Пачала працаваць над сабой, над аўладаннем тэхнікай. Дапамога з боку парткалектыва фабрыкі дала мне магчымасць хутка стаць прыкладным членам партыі і лепшай ударніцай.

Я працую ў КРАСІЛЬНА-АПАРАТУРНЫМ ЦЭХУ. Наш цэх рашаючы. Тут праходзіць апошні працэс апрацоўкі. Адсюль прадукцыя ўжо ідзе непасрэдна да спажыўца. Патрэбна вялікая ўвага рабочых, каб не выпусціць з фабрыкі ні аднаго бракаванага камплекта. Але ўвесь мінулы год мы працавалі дрэнна, промфінплан выканалі толькі на 89 проц.

Адставанне тлумачыцца тым, што рабочы калектыў поўнасцю не аўладаў тэхнікай вытворчасці. На ша фабрыка абсталявана навейшымі машынамі, а значная колькасць рабочых—гэта людзі, нядаўна прышоўшыя на прадпрыемствы. Нажаль, кіраўніцтва фабрыкі гэтага не ўлічыла, яно займалася разважаннямі аб «недахопах рабочай сілы». За апошні час работа значна палепшылася.

Комуніст на вытворчасці павінен быць лепшым ударнікам. Гэта добра ўсвядомілі рабочыя партыйцы красільна-апаратурнага цэха. Такія комуністы, як кантралёр якасці КОФМАН і складчыца СМОЛЬСКАЯ сваім прыкладам спрыяюць агульнаму ўзняццю вытворчасці. Яны першыя аўладалі тэхнікай, сістэматычна перавыконваюць промфінплан.

У сувязі з падрыхтоўкай да XV З'ЕЗДА КП(б)Б і XVII З'ЕЗДА ВКП(б) шырока разгарнулася на фабрыцы соцспаборніцтва і ўдарніцтва за высокія паказальнікі выканання вытворчай праграмы, за лепшую якасць выпускаемай прадукцыі. У выніку за першую ву студзеня фабрыка вы[illegible] промфінплан на 102 проц. [illegible] сведчыць аб поўнай магчымасці выканання промфінплана пры [illegible]мове шырока разгорнутай масавай-растлумачальнай работы і ўдарніцтва не на словах, а на справе.

Перад намі стаіць цэлы рад задач па выкананню планаў другога года другой пяцігодкі. Яшчэ больш згуртаваўшыся вакол ЛЕНІНСКАГА ЦК і нашага любімага правадыра тав. СТАЛІНА, мы з падвоенай энергіяй будзем змагацца за перадавое месца сярод прадпрыемстваў лёгкай індустрыі.

ШТО БЫЛО СНОМ, ТОЕ СТАЛА ЯВАЙ

Пісьмо народнага паэта БССР Янкі Купалы

Лечачыся на сонечным Каўказе, у Кіславодску, я дазнаўся з газет аб той агіднай інтэрвенцкай кампаніі, якую ўсцялі ў Заходняй Беларусі працаўныя беларускія нацыянал-фашысты з прыбылы рафорны беларускага правабіка, увезенага ў жыццё ўрадам Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

Кампанія гэта нам зразумела, бо пэту рэформу заперкіў совецкі ўрад, за гэту рэформу стала рада большэвіцкая партыя, гэтай рэформы жадала совецкая праўдасць, рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя, вучоныя і т. д.

Сёння мы напярэдадні вялікіх трачыстасцяй — XV гадавіны БССР і XV з'езда нашай слаўнай непераможнай комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі.

Асвяжыўшыся ясным вокам і ўдыхаўшыся шчырай думкай на прыкладзе гэтых 15 год, мы бачым іншых, — здавалася-б недастатковых — дасягні мы спраўды у вялікім соцыялістычным будаўніцтве: што было сном, тое стала явай, што было кажай, тое стала рэчаіснасцю.

Там, дзе на вялікіх абшарах Беларусі гнуўся «лапцюжнік» пад «крывулай» сахой, — важна хадзіваюць тысячы трактараў, там, дзе дымілася папяроўная лучына, зіхаціць сонечна электрычная лампа, там, дзе ў саматужнай майстэрні задыхаўся пролетарый-рабочы, — выраслі новыя гігантыя фабрыкі, узняліся на былых пустырах светлыя гігантыя-ваесды. Учора падзяволены згорбены рабочы і селянін-бедняк, сёння з высока падняцей галавой волны грамадзянін і будаўнік вялікага Совецкага Саюза.

У размаху і велічы соцыялістычнага будаўніцтва ўся прадзёная ленінская сутнасць нашай нацыянальнай палітыкі нашай партыі.

Мы сёння з гордасцю пазіраем і дзівуемся дасягненні ў галіне культуры. Зірнуць толькі на дзесяткі тысяч школ, дзе беларускія дзеці пазнаюць веды ў сваёй роднай мове, на дзесяткі вышэйшых навучальных устаноў, дзе тысячы пролетарскага студэнства пасцігаюць самыя навейшыя здабыткі сусветнай навукі, зірнуць на нашу Акадэмію Навук, якая з'яўляецца цэнтрам беларускай совецкай культуры, на дасягненні нашай мастацкай літаратуры, нашых тэатраў, нашай кінематаграфіі, на рост рабочых клубаў, на тысячы яслей і дзіцячых садоў, дзе гадуецца новае радаснае пакаленне і рыхтуецца стаць будаўнікамі разумнага і шчаслівага жыцця.

Вырасла і далей бурна расце індустрыяльна-калгасная Беларусь.

Выраслі і далей растуць і гартуюцца непераможныя будаўнікі бяскласавай сацыялістычнай грамады.

Гісторыя Совецкай Беларусі багата сваёй героікай штурма вышынь соцыялізма: гісторыя совецкай Беларусі чакае сваёй песні, свайго мастака, свайго гісторыка:

Прыдзе новы—а мудры гісторык,
А ён прыдзе—ужо ён ідзе —
І сказ дзіўны, праўдзівы ад зорак
І да зорак аб нашых прасторах
Аб падзеях, людзях павядзе.

Ён раскажа, як з творчым імкненнем
Для народаў закон выдавала
Большэвіцкая праўда, сумленне,
Каб жыццё ужо было без цярпенняў
І мінула пракляцтваў навала.

Як энтузіяліся цвёрдай рукою
Пролетару варожыя класы,
Як на фронтах ішоў бой за боем,
Як зброд ворагаў здаўся не ўстояў
У тыя грозныя бурныя часы.

Як ішла рэканструкцыя смела
На заводах, на полі, па думках,
Перапяцёны зніпчаючы ўмела,
Хоць варожы табун адзічэлы
Ён імпету пахавальную крумкаў.

Як мінулым спатаена праца
Ад батрацкай прыгонай сярмягі,
Сабе ўзносячы ў сонцах палацы,
Стала горда навек называцца
Справай гонару, славы, адвагі.

Маладому свайму пакаленню
Ён апіша з палётам арліным,
Як блескотна з бетону, з каменння,
З цэгілы, з сталі, з жалеза —у праменнях
Тут за гмахам рос гмах на руінах

Як узняўшыся слаўна ў вышынні
Соцспаборніцтва, ударніцтва ўдала
Злабывала багацці краіне,
Гарады будавала ў пустыньних
І пустынную ноч асвятляла.

Як за трактарам трактар выходзіў
На сялянскія стужкі-палоскі,
Каб у дружным, як войска, паходзе
Кінчыць межы, машыны заводзіць,
Буцэіць спячыя сёлы і вёскі.

Як яна—большэвіцкая партыя,
Каб да тла зруйнаваць стары свет,
Барацьбою запятай, упартай,
Сваю ставячы голаў на карту,
Дасягла недасягных пабед.

На аснове ўсіх нечуваных дасягненняў вырасла і адточваецца адзін з важнейшых сродкаў партыі ў барацьбе за соцыялізм—беларуская мова.

Беларуская мова з пагарджанай і падняволнай стала роўнаправнай і пазяржаўнай, як і мовы ўсіх народаў Совецкага Саюза.

Стары правапіс у якім не мала было засмечанасці, нацдэмаўскай «самабытнай» архаічнасці,—трымаў беларускую мову ў палоне правінцыялізма, у рамках панцыяналістычнай абмежаванасці. Рэформа правапіса, праведзеная пастановай СНК БССР ад 26 жніўня 1933 г., мае велізарнае палітычнае і гістарычнае значэнне.

Рэформа правапіса, — што я мушу з усёй цвёрдасцю падкрэсліць,—з'яўляецца велізарным правільным і своечасовым актам барацьбы за культуру беларускай мовы па шляху пролетарскага інтэрнацыяналізма, пад сцягам якога толькі можа быць сапраўдны росквіт беларускай культуры, соцыялістычнай па зместу, нацыянальнай па форме.

Мяне зусім не дзівіць тое жыццё, якое падняла супроць гэтай так патрэбнай пастановы нашага ўрада недабітая нацдэмаўшчына ў БССР і раз'юшаная аграя паслугачоў польска-нямецкага фашызма—нацыянал-фашыстаў Заходняй Беларусі.

Як нацдэмы тут, так і нацыянал-фашысты ў Заходняй Беларусі, Луцкевічы, Станкевічы і т. д. служаць адзінай мэце—адарваць Совецкую Беларусь ад Совецкага Саюза і кінуць яе ў падняволле —соцыяльнае, нацыянальнае і культурнае — пад ноч нямецкага, польскага, беларускага жандара, памешчыка-фашыста.

Гэта раз'юшаная антысовецкая брахня, падагрэтая злотымі і маркамі польска-нямецкай цыфензывы, разаб'ецца, як аб нетаступную скалу, аб магутнасць і з'яднанасць рабочых і калгаснікаў Совецкай Беларусі, якія разам са сваёй роднай Чырвонай арміяй пройдуць стаяць на варце заходняга рубяжа Совецкага Саюза.

Я з вялікім задавальненнем і радасцю трачытаў прынятае на сходзе нашых пісьменнікаў прывітанне мудраму правадыру, незраўнанаму будаўнічаму новага светлага жыцця тав. Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну, і рад шчыра далучыць свой подпіс да гэтага сэрдэчнага прывітання.

З пашанай

Акадэмік Беларускай і Украінскай Акадэміі Навук **Я. КУПАЛА.**

Кіславодск, 4 студзеня 1934 года.

ДЗІМІТРАВУ, ТОРГЛЕРУ, ПАПОВУ, ТАНЕВУ ПАГРАЖАЕ ВЯЛІКАЯ НЕБЯСПЕКА

ПАРЫЖ, 16. (БЕЛТА).

Апошнія весткі адносна лёсу чатырох апраўданых лейпцыгскім судом комуністаў маюць усё больш трывожны характар. Газеты апублікавалі сёння тэлеграму з Берліна, што Торглер пераведзен з Лейпцыга ў Берлін і перадан у распараджэнне тайнай дзяржаўнай паліцыі, якая знаходзіцца пад кіраўніцтвам Геринга.

Як паведамляе «Экспрэс», яшчэ раней на невядома, ці сапраўды Торглер дастаўлен у Берлін. Міжнародны камітэт па аказанню дапамогі ахвярам фашызма прадпрымае крокі, каб высветліць, дзе зараз Торглер.

З усёй краіны ў германскае пасольства паступаюць тэлеграмы і рэзалюцыі пратэсту рабочых студэнцкіх і настаўніцкіх арганізацый.

***

ЛОНДАН, 16. (БЕЛТА).

Як паведамляе «Дэйлі уоркер», Дзімітраў сур'ёзна захварэў. Сёння ўвечары ў Лондане арганізуецца дэманстрацыя з мэтай падрымаць дэпутацыю, пасылаемую ў германскае пасольства з патрабаваннем неадкладнага вызвалення Дзімітрава і іншых апраўданых з лейпцыгскаму працэсу.

ПАВЕТРАНАЯ КАТАСТРОФА ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 16. (БЕЛТА).

Каля Невер (горад на ўсходняй частцы Францыі) буйнейшы і навейшы французскі самалёт «Эмрод» ад разгоўна выбухнуўшага пажару ўпаў з вышыні ў 250 метраў. Пры паданні ўзарваліся рэзервуары для бензіны. На самалёце знаходзілася 9 чалавек, у тым ліку губернатар Індакітая Паск'е і начальнік французскай грамадзянскай авіяцыі Шам'е. З шэраг абломкаў самалёта ўдалося выцягнуць 6 трупаў, у тым ліку трупы губернатара Індакітая Паск'е. На месца здарэння тэрмінова выехаў міністр авіяцыі П'ер Кот.

***

ПАРЫЖ, 16. (БЕЛТА).

Згодна апошніх даных, пры катастрофе з самалётам «Эмрод» загінула 10 чалавек — уся каманда і пасажыры. Паводле расказаў некаторых сведак, правады радыёантэны самалёта сутыкнуліся з электрычнымі правадамі высокага напружання пры пералёце праз палатно чыгункі, у сувязі з чым на самалёце ўзнік пажар.

Гібель аднаго з самых лепшых самалётаў французскага паветранага флота зрабіла моцнае ўражанне. На месца катастрофы, аграча міністра авіяцыі, выехаў старшыня авіяцыйнай камісіі палаты дэпутатаў.

У сувязі з катастрофай адзначаюць, што самалёт «Эмрод» устанавіў рад сусветных рэкордаў на хуткасць палёту. Так, адлегласць Парыж — Лондан «Эмрод» пакрываў за 1 гадзіну 7 мінут, Парыж — Марсель за 5 гадзін 31 мінуту. Сярэдняя хуткасць самалёта «Эмрод» пры поўнай нагрузцы дасягала 300 км. у гадзіну. Адлегласці да 2 тыс. км. самалёт з поўнай нагрузкай у 500 кг. пакрываў з сярэдняй хуткасцю ў 256 км. Міністр авіяцыі П'ер Кот зрабіў сваю апошнюю паездку ў Маскву таксама на самалёце «Эмрод».

СТАНОВІШЧА Ў ФУЦЗЯНЕ

ШАНХАЙ, 16. (БЕЛТА).

Як паведамляе Рэйтэр, у Фучжоу спакойна. Усе міністэрствы і асабовы склад фуцзянскага ўрада эвакуіраваліся на поўдзень. Горад патрулюецца маракамі нанкінскага флота. Дакладных вестак аб адступленні 19-й арміі няма. Большасць кітайскага друку ўказвае, што 19-я армія адступіла ў раён Чуанчжоу, дзе будуюцца ўмацаванні для абароны ў выпадку наступлення нанкінскіх войск на поўдзень.

Кантонскія войскі ўступілі ў паўд нёвую частку Фуцзяна. Паводле слоў газет, кантонцы не хочуць дапусціць канчатковага разгрому 19-й арміі, а таксама перанясення тэатра ваенных дзеянняў у правінцыю Гуандун.

Як паведамляе Рэйтэр, англійскі крэйсер «Вервік» прыбыў у Фучжоу і высадзіў дэсант маракоў. Амерыканскі крэйсер «Тульса» таксама высадзіў дэсант. Японскі дэсант у Фучжоу атрымаў падмацаванні і цяпер налічвае 400 маракоў.

ДЭЛЕГАЦЫЯ ГЕРМАНСКАГА УРАДА У ВАРШАВЕ

ВАРШАВА, 16. (БЕЛТА).

Учора ў Варшаву прыбыла дэлегацыя германскага ўрада ў асобе Фішэра і Вегерта для ўдзелу ў канферэнцыі з прадстаўнікамі польскага ўрада па пытанню аб гарманізацыі адносін паміж Польшчай і Германіяй у галіне грамадзянскай авіяцыі.

ПА БССР

МЕНСК ПЕРАД ЛЕНІНСКІМІ ДНЯМІ
НОВЫЯ КНІГІ, ВЫСТАЎКІ

* Акадэмія Навук Беларускі падрыхтавала зборнік навуковых работ, прысвечаных Леніну. Сярод гэтых работ «Ленін і крызіс сучаснага прыродазнаўства»; «Ленін і бараць ба з рэлігіяй»; «Ленін і ўсеагульны крызіс капіталізма»; «Практычнае ажыццяўленне ленінскай нацыянальнай палітыкі ў БССР»; «Ленін і тарфяная справа»; «Ленін і пролетарскі інтэрнацыяналізм».

У інстытутах акадэміі адбудуцца навуковыя даклады аб Леніне і яго ролі ў развіцці розных галін навукі. Навуковыя працаўнікі акадэміі выступяць таксама з дакладамі аб Леніне на прадпрыемствах Менска.

* Да 10-годдзя з дня смерці В. І Леніна партвыдат БССР выдае рад брашур класікаў марксізма-ленінізма. На працягу бягучага месяца выйдзе з друку 17 брашур Леніна. Сярод іх «Пісьмы здалёку»; «Крах II інтэрнацыянала»; «Аб задачах моладзі»; «Ваенная праграма пролетарскай революцыі» і інш.

У лютым выйдзе з друку І том выбраных твораў Леніна (двухтомніка), падрыхтоўваецца таксама двухтомнік твораў Маркса.

* Беларускі радыёкамітэт 22 студзеня перадасць па радыё новую сімфонію кампазітара Аладава «Сільней смерці», прысвечаную Леніну.

Апроч таго падрыхтаван рад вакальных харавых твораў на беларускай, рускай, яўрэйскай і польскай мовах.

Літаратурна - драматычны аддзел радыёкамітэта ў ленінскія дні рыхтуе літаратурна-музыкальны мантаж «10 год без Леніна», літаратурна-масталкую перадачу «Ідэям дарогай Ільіча», радыё-п'есу «Пад сцягам Леніна» і літаратурна-музычны плакат «Наш кожны крок па-ленінску разлічан».

* Дзяржаўная бібліятэка арганізуе выстаўку «10 год без Леніна па ленінскаму шляху». Складзен спіс рэкамендацыйнай літаратуры для бібліятэчнай сеткі БССР. Напярэдадні ленінскіх дзён у бібліятэцы будзе давацца кансультацыя для бібліятэчных работнікаў Менска.

35 НОВЫХ МАГАЗІНАЎ

СНК БССР зацвердзіў план пашырэння гандлёвай сеткі Белгандлю па асноўных гарадах рэспублікі на 35 адзінак, у тым ліку па Менску 8, Віцебску 7, Гомелю 8, Магілеву 4, Бабруйску 3, Барысаву 2, Оршы 3.

Новыя магазіны будуць спецыялізаванымі з узорнай культурнай абстаноўкай гандлю.

СНК абавязаў старшынь гарсаветаў на працягу дакладнага тэрміна прадаставіць адпаведныя памяшканні для арганізацыі новых магазінаў Белгандлю.

ПАВЯЛІЧЭННЕ ВЫПУСКУ ГАТОВАГА АДЗЕННЯ І БЯЛІЗНЫ

У бягучым годзе Белшвейтрэст асаблівы ўпор робіць на паляпшэнне якасці швейнай прадукцыі і на пашырэнне асартымента. За першы квартал швейныя фабрыкі БССР павінны даць прадукцыі на 26.400 тыс. руб. Пашыраецца выраб польтаў, мужчынскіх і дзіцячых касцюмаў, бялізны і т. д.

Павялічваецца колькасць фасонаў мужчынскага і жаночага гатовага адзення. Замест 6 фасонаў жаночага адзення будзе 11, а мужчынскага замест 1—4.

На тэхнічнае дазбраўленне фабрык — устаноўку спецмашын — адпушчана 1.230 тыс. руб.

ЯСЛІ У КАЛГАСАХ І СОЎГАСАХ

Сетка пастаянных і сезонных дзіцячых ясляй у калгасах і соўгасах БССР значна пашыраецца. У гэтым годзе замест 4.531 ясляй будзе ў калгасах 6.100. У соўгасах і па МТС арганізуюцца 500 новых пастаянных і сезонных ясляй.

Такім чынам па калгасах, соўгасах і МТС у 1934 годзе яслямі будзе ахоплена 162 тыс. дзяцей.

Для падрыхтоўкі кадраў — сясцёр і загадчыц, арганізуюцца трохмесячныя курсы на 6.600 чал.

У канцы студзеня райвыканкамі разам з жаночымі палітадделамі МТС склікаюцца бытавыя канферэнцыі калгаснік па пытанню аб падрыхтоўцы да ясельнай кампаніі ў часе веснавой сяўбы. Першыя канферэнцыі адбудуцца ў Плешчаніцкім, Пухавіцкім, Лепельскім і Узданскім раёнах.

Наркамат аховы здароўя БССР выклікаў Заходнюю вобласць на соцспаборніцтва на лепшае правядзенне ясельнай кампаніі ў часе веснавой сяўбы. (БЕЛТА).

ПАЧАУСЯ КАЛГАСНЫ ГАНДАЛЬ ЗБОЖЖАМ

РАГАЧОЎ. (Па тэлеграфу).

У адказ на пастанову ЦК ВКП(б) і СНК Саюза аб дазволе калгаснага гандлю хлебам у БССР, перадавыя калгасы раёна арганізуюць чырвоныя абозы са збожжам для продажы каапераціі.

Кааперацыя Рагачоўшчыны ўжо закупіла 15 тон збожжа.

Калгас імя Красіна прадаў дзве тоны. Калгаснік Жаркевіч прадаў каапераціі два цэнтнеры. Калгаснікі с.-г. арцеляй «Правда» і «Ударнік» таксама прадалі два цэнтнеры.

У Ціхініцкую краму завезена першая партыя тавараў для стымулявання збожжазакупак на суму ў 5 тыс. руб. **В.**

МЕНСК ЗАНОСІЦЦА НА УСЕСАЮЗНУЮ ФІНАНСАВУЮ ЧЫРВОНУЮ ДОШКУ

Менск і яго раён датэрмінова — да 20-га снежня — выканаў план мабілізацыі сродкаў насельніцтва па ўсіх плацяжах. Агульны план IV квартала — на 116,2 проц., у тым ліку па добраахвотных плацяжах на 120 проц., па даходах аграмаджанага сектара на 100,4 проц.

За найлепшыя вынікі ў выкананні фінансавага плана IV квартала, і ўсяго 1933 года, СНК БССР прадставіў для занясення на ўсесаюзную чырвоную фінансавую дошку імя XVII з'езда ВКП(б) — Менск і перадавых ударнікаў фінансавага фронту.

ХРОНІКА

* ЗБОРНІК АБ ДРАМАТУРГІІ выпускае Акадэмія навук Беларусі да ўсебеларускага з'езда совецкіх пісьменнікаў. Створана рэдакцыя ў складзе т. т. Гурскага, Александровіча, Коласа і Дунца.

* НОВАЯ ЛАЗНЯ на Серабранцы ў Менску будзе закончана ў сакавіку. Гарсовет абавязаў Мінбуд весці будаўніцтва, з таўм разлікам, каб у маі лазню можна было пусціць у эксплаатацыю. Адначасова ў бягучым годзе будзе праводзіцца капітальны рамонт і пераабсталяванне 1-й і 3-й лазьняў.

Завочная партвучоба

Інстытут масавага завочнага навучання пры ЦК КП(б)Б сёння, 17 студзеня, перадае па радыё лекцыю па гісторыі ВКП(б) т. МАНІЛАВА на тэму: СТРАТЭГІЧНЫ ПЛАН І АСНОЎНЫЯ МОМАНТЫ БОЛЬШЭВІЦКАЙ ТАКТЫКІ Ў РЭВОЛЮЦЫІ 1905-07 ГОДА. Пачатак у 8 гадзін вечара.

„НЕДАРАСЛЬ"

Пастаноўкай «НЕДАРАСЛЬ» Першы беларускі дзяржаўны тэатр паказаў зусім правільную ўстаноўку на крытычнае асваенне класікі — на выкарыстанне, побач з сучаснымі п'есамі совецкіх драматургаў, лепшых узораў класічнага рэпертуара як рускага, так і замежнага.

За чатырнаццаць год існавання тэатра гэта спроба в'яўляецца чацвертай па ліку (калі прыняць пад увагу мальераўскія п'есы «ЖОРЖ ДАНДЭН» і «МЕШЧАНІН ДВАРАНІНАМ» і шыпераўскага «СТРАЛКА ТЭЛЯ») і першай — на ступені сапраўднага аўладання класічнай спадчынай.

Як справіўся мастацкі кіраўнік тэатра ЛІТВІНАЎ, пастаноўшчык спектакля ДАНІЛАЎ, кампазітар КОЎНЕР, мастак ТОЎБІН, як справіўся ўвесь калектыў БДТ-1 з мастацкай інтэрпрэтацыяй фанвізінскага тэксту?

Першай і асноўнай дадатнай якасцю гэтага спектакля трэба прызнаць цвёрдае імкненне рэжысуры выкрыць і паказаць соцыяльны характар выведзеных Фанвізіным персанажаў, сарваць усе і ўсякія маскі з прадстаўнікоў кіруючага класа эпохі Екацерыны II.

З'яўляючыся сам прадстаўніком класа памешчыкаў Фанвізін не мог, зразумела, пры ўсёй вострасці сваёй сатыры, правільна адлюстраваць тагочаснае становішча.

Але, як безумоўна буйны аватак, Фанвізін знайшоў у якаліччай яго рэчаіснасці такія рысы, абагнуць якія было немагчыма, і дзякуючы во стра сатырычнаму паказу яго камедыя асталася неўмірушчай на працягу стагоддзяў.

Адпетуль стаўка тэатра на развянчанне традыцыйна-станоўчых вобразаў п'есы — МІЛОНА, СОФІ, ПРАЎДЗІНА. Зразумела, выходзячы з класавай абмежаванасці аўтара, задача, пастаўленая тэатрам (максімальна поўны паказ эпохі ва ўсіх яе супярэчнасцях) не магла-б атрымаць належнага вырашэння без прыцягнення далатовага, пашыраючага тэму матэрыяла. І ў гэтай пастаноўцы апрача «НЕДАРАСЛЯ» ёсць і «ВЫБАР ГУВЕРНЁРА», і лісты Фанвізіна, і дапаможныя, зусім новага ўведзеныя мізансцены.

З прычыны частковых змен тэксту прышлося скампанаваць спектакль замест класічных пяці дзеяў — у не кальких карцінах, звядзеных у тры, досыць працяглыя дзеі.

Такім чынам, асталася галоўная сюжэтная лінія: 16-гадовы дваранскі недарасль — Мітрафан, воспяй матулі — Прастакова — павінен ажаніцца на багатай нявесце («дзесяць тысяч»!) — Софі. У якасці «жаніха» выступае яшчэ брат Прастаковай — Скацінін.

Але Софі любіць афіцэра Мілона і з дапамогай рэзанёраў — вельможы Праўдзіна і свайго дзядзюшкі Старадума шчасліва вырываецца з рук паўдалых прэтэндэнтаў.

Да гэтага дадана, у інтэрмедыйным плане, ода прыдворных у гонар імператрыцы, перад яе партрэтам (на авансцэне) — і як супярэчнасць — сумная песня прыгонных, пасля ажрыцця заслоны. Дадана сцэна, паказваючая адносіны Софі да дваровых, нмат чаго дадана ў трэцяй дзеі (новы і сам фінал).

Пераходзячы да пасобных тыпаў, выведзеных у камедыі, хочацца спыніцца, перш за ўсё, на тых, якіх патоваму трактуе БДТ-1. Возьмем СОФІЮ (арт. ЖДАНОВІЧ). Тэатр, на нашу думку, правільна трактуе, яе, як Прастакову ў маладосці. Такому ўяўленню спрыяюць і сцэна з пераапраўнаннем (біцё дзяўчыны—прыс лужніцы), адносіны да Мілона (раск рыцё хажжаства, паказной «галубінай чыстаты»), і падрыхтоўка да спаткання Старадума, дзе Соф'я разам з другімі бязлітасна таўле да ўпаду дваровых сялян. У іры адоленай артыстцы Ждановіч адчуваецца падзвычайная непасрэднасць, жвавасць і разумнае іменна такога аспекту ролі хоць, часамі, і адчуваецца празмерная шаржыроўка.

МІЛОН паказан таксама «салдафонам», грубым і жорсткім (сцена «навучання» Івана), а не кволым і чулым, «обаятельным» героем-любоўнікам, як паказвалі яго справдешку. Гэта — будучы пелкоўнік Скалазуб «Горя от ума» Грыбаедава. Ролю Мілона, значна больш складаную і цяжэйшую ў такім плане, вельмі выдрымана, да скульптурнасці чотка і адшліфавана, вядзе заслужаны артыст рэспублікі ВЛАДАМІРСКІ.

Добра вядзе ролю ПРАЎДЗІНА артыст БІРЫЛО. Праўдзін належным чынам рэвізаван рэжысёрам і актёрам, і падан як бюракрат-хабарнік, вяльможа, які за лучнымі словамі аб свавольстве і гнуснасці гвалту найслабейшымі хавае та сутнасці прадажнае і пустое нутро. Пра гэта сведчыць кашцоўка, калі скрынка з золатам пераважае, і Праўдзін вяртае Прастаковай указ аб адданні яе суду і канфіскацыі маёнтка.

Найменш удаўся тэатру вобраз СТАРАДУМА (арт. КРЫНІЦА). Гэты будучы «Тіт Титыч» Астроўскага збіраўны тып «приобретателя» — тому стасума не выяўлен ва ўсёй паўнаце, як асоба, характэрная ўжо для екацерынінскіх часоў. Магчыма, што тут віною брак слоўнага матэрыяла ў самой п'есе — і на дзяпрацоўку тэатра вобразу пастаноўшчыкам трэба звярнуць асаблівую ўвагу.

З іншых персанажаў, паказаных больш-менш у традыцыйных тонах, запамінаюцца СКАЦІНІН (ГЛЕБАЎ), ЦЫФІРКІН (КРАЎЦОЎ). Моцна таленавіта правяла сваю роль (Прастаковай) РЖЭЦКАЯ.

Мастацкае афармленне спектакля (мастак — тав. ТОЎБІН, запрошаны з тэатра «БЕРЭЗІЛЬ») адпавядае агульнай мэтаімкнёнасці калектыва, паказу рэакцыі кантрасту памёж варгушкай — прывілеяваным дваранствам і нізамі — прыгонымі сялянамі. Грубыя калоны панскіх палоцаў (зусім зразумелая ў глушы правінцыі мешчанства «французскага з ніжагародскім») пакоящца на жабрачых стрэхах дворні... Некалькі зайлішне толькі праяўляецца ў тав. Тоўбіна стаўка на «всамделишность», натуральнасць, якая прыводзіць момантамі да награмаджэння і грубай фетышызацыі рэчаў.

Музыкальнае суправаджэнне тав. КОЎНЕРА не вызначаецца арыгінальнасцю і нават дастатковай увагай з агульным тэнтэкстам «Недарасля». Добра толькі тое, што кампазітар заўважыў асаблівасці пабудовы трэцяга акта (бал у Прастаковых) і наўмысля крыху «русіфікаваў» менуэт і мазурку. Бо ясна, што высокага класічнага выканання танца, як і класічнай музыкі, у мастаках Прастаковых і Скацініных не мала быць.

Агульнае ўражанне ад «Недарасля» ў пастаноўцы БДТ-1 асталася моцнае і светлае. Спектакль даходзіць да нашага гледача, разгортваючы перад ім у плане высокага тавэдыі-сатыры адну з самых цікавых старонак гісторыі царскай, самаўладнай Расіі.

Загана тут хіба ў занадта яркім гратэску, у досыць трубаватай шаржыроўцы адмоўных рысаў герояў. Навошта, напрыклад, пакідаць у гледачоў уяўленне пра ўсіх прыгоннікаў, як пра суцэльных ілыётаў?

Але, паўтараем, спектакль вышэй жывы і цікавы! Пастаноўка «Недарасля»—буйны поспех тэатра.

ЮР. ЛЯВОННЫ.
ЮР. ТАКАРЧУК.

Паведамленні

Культпроп ЦК КП(б)Б склікае 17 студзеня 1934 г., а 10 гадз. вечара ў кабінеце тав. Тамаркіна нараду аб пастаноўцы выкладання гісторыі ВКП(б) і КП(б)Б у завочнай сістэме. На нараде зробіць даклад прадстаўнік ІМЭЛ і ІМЗО тав. Манілаў.

Яўка абавязкова для наступных таварышоў: Мінкі, Пассе С., Немец, Майзель, Клімаў, Палонскі, Дыржтарэнко, Малаковіч, Потапі, Мееровіч, Мацвяёнак, Станкевіч, Шчарбакоў, Нісенбаум (ЦКК), Горын П., Кантаровіч, Воранава, Агурокі, Гурэвіч Ц., Катан (Гістпарт), Арабей, Саевіч, Раманчук, Трус, Карабейчык, (Наркамасветы), Кулінковіч, Арановіч.

Загадчык культпропа ЦК КП(б)Б **Тамаркін.**

***

19 студзеня ў 10 гадзін раніцы ў г. Менску (Дом Урада, правае крыло, 2-гі паверх, пакой № 266) будзе засядаць Рэспубліканская камісія па чыстцы па разгляду апеляцый па пастановы менскай гар. камісіі наступных таварышоў:

Зянькевіч Е. І. (паят'ячэйка прац асветы), Зялінскі С. А. (парт'ячэйка Лесбела), Шапіра Р. Э. (яч. Белгандля), Хейфец С. А. і Калінін М. С. (парт'ячэйка Белкаапсаюза), Якерсон Ф. М. (яч. ВКСГШБ), Рысь П. Ф. (яч. хімтэхфакультэта), Калтуноў Н. Д. (яч. ДПУ), Рулкоўская М. С. (яч. Чырвонага крыжа), Качноўскі С. Л. (Брагінскі раён), Кукко Н. М. (Слуцк, ДПУ), Богамолаў Д. С. (Асіповіцкі раён), Клімкоў В. Р. (Гомель), Кажушко А. А. (ДПУ), Скуратовіч С. К. (яч. службы шляху), Корнева Н. І. (яч. трамвайка), Буйко Ю. С. (яч. БДУ), Шафран Я. Д. (Лепельскі раён), Капіроўская С. М. (ячэйка фабрыкі «Окцябр»), Нахамкін Д. І. (яч. пательні № 1), Кізіла В. Т. (парткалектыў фабрыкі «Окцябр»), Барысаў М. А. (яч. трамвайка), Залкінд Н. Е. (парткалектыў завода «Комунар»), Гіцэвіч А. І. (парткалектыў службы шляху), Левінсон А. М. (парткалектыў завода «Большэвік»), Ёроменка З. Н. (Гомель), Рахманаў П. М. (Віцебск), Фельдман І. Н. (парткалектыў друкарні імя Сталіна), Трэпчанок М. А. (ячэйка Наркамзема), Блюмкін Б. С. (яч. БКС), Варанчук Ш. І. (яч. Скурснабзбыта), Доўнар І. І. (парткалектыў завода імя Варашылава), Спевак М. М. (парткалектыў ВКСГШБ), Азерэй М. Е. (яч. ЦЭЦ), Авілін П. І. (яч. Саюзмаслапрама), Тропаў Г. А. (яч. БЭО), Іваноў Г. А. (яч. медінстытута), Данільчык С. (яч. Наркасучота), Розава Ю. М. (ПП АДПУ), Касценка А. І. (ПП АДПУ), Слабодчык С. П., Файн З. Л. і Чарвінскі Л. Л. (яч. медінстытута), Дубоўскі П. П. (яч. тэатральных устаноў), Арабкін І. Ф., Якутовіч І. І., Гурскі А. І. (ПП АДПУ), Булкевіч С. А. (Горацкі раён), Шэламіцкі А. Ф. (ячэйка Упраўнарком. замеж. гандлю), Емчанка А. К., Лашко А. Н. (яч. ЦОПОВ), Сямецкі П. В. (яч. НДІ прамысловасці), Алэксіч Ф. М. (яч. рэдакцыі «Калгаснік Беларусі»), Вольдэнберг Э. Я. (яч. Наркамзема), Левіна Л. С. (Барысаўскі раён), Дзержынская Г. Л. (яч. працасветы), Дубінская А. А. (яч. рэдакцыі «Звязда»), Свойскі А. І. (яч. СНК).

Выклікаюцца старшыні праверкомаў пазначаных партарганізацый.

Рэспубліканская камісія па чыстцы.

Адказны рэдактар Г. Н. БРАГІНСКІ.

БЕЛАРУСКАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК
ВЫДАВЕЦТВА

Да XV з'езда КП(б)Б
ВЫШЛІ З ДРУКУ
ПРАВАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ.
Тыраж 100.000, цана 50 кап.
«Пісьменнікі БССР АБ рэформе правапіса беларускай мовы». Тыраж 2.000, цана 1 руб.
Філасофскі зборнік. Тыраж 1.000, цана 2 р. 25 к.
КНІГІ ПРАДАЮЦЦА ва ўсіх кнігарнях Дзяржвыдбела, БАКТ'а і райспажыўсаюзаў па ўсіх гарадах і раёнах БССР.

БДТ-1 Першы Дзяржт. тэатр
Сёння, 17 студзеня
ФАНВІЗІН.
НЕДАРАСЛЬ
Пачатак роўна ў 8 гадзін.
Спазніўшыяся да бліжэйшага антракта ў зал запускацца не будуць.
Здымаць пальто, галошы, боты, галаўныя ўборы—абавязкова.

ГУКАВЫ КІНО ТЭАТР
„ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"
СЁННЯ і штодзённа
НОВЫ ГУКАВЫ ФІЛЬМ
„ДВОЙЧЫ ПАРОДЖАНЫ"
У ПРАГРАМЕ—
РАПАРТ БЕЛДЗЯРЖКІНО
XV З'ЕЗДУ КП(б)Б.
ГУКАВЫ фільм у 3-х частках.
ШТОДЗЁННА 4 СЕАНСЫ.
ПАЧАТАК 6, 7-30, 9, 10-30.

КІНО Інтэрнацыянал — Совецкі мастацкі фільм ПУРГА
Дзіцячы гукавы кіно тэатр — ПРЫГОДЫ АРЫШКІ (Прыгоды Малоы) У праграме—гукавая хроніка
КІНО Пролетарый — Касы—з 4 г. — Мастацкі кіно-раман УКРАЗІЯ (БЯГЛЕЦ) 2-я апошняя серыя ў 10 ч.
КІНО СПАРТАК — Выдатны мастацкі фільм. ТАЙНА МАЯКА дома ў 7 частках.

ДА ВЕДАМА ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І ПРАФСАЮЗНЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ
КІНО-ТЭАТР „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"
ЗАПРАШАЕ ЗА ПРАДПРЫЕМСТВАЙ
СТАЛЫЯ МЕСЦЫ ДЛЯ УДАРНІКАЎ
Заявкі і ўмовы ў канторы кіно-тэатра і па тэлефону 21—145 ад 6 да 11 гадз. вечара.

ЗАВОЧНАЯ ПАРТВУЧОБА
Інстытут масавага завочнага навучання партактыва перадае праз Менскую радыёстанцыю на хвалі 1442 метр. радыёлекцыі:
17 —Гісторыя ВКП(б) (вучэбная лекцыя) —„Стратэгічны план і асноўныя пытанні большэвіцкай тактыкі ў рэволюцыі 1905-1907 г. г".
20 —„ЛЕНІН і СТАЛІН пра другі тур рэволюцый і войн". (К 10 годдзю з дня смерці В. І. ЛЕНІНА).
ІМЗО пры ЦК КП(б)Б.

Беларускі дзяржаўны тэатр рабочай моладзі
абвяшчае прыём
у аўторскі склад.
Прымаецца моладзь ад 18 да 24 год. Тэрмін падачы заяў і дакумантаў да 28 студзеня 34 г. іспытанні 1 і 2 лютага г.г. з 10 гадз. раніцы.
Заявы дасылаць: г. Менск, Комсамольская вул., клуб імя Сталіна.
За даведкамі звяртацца работыда 2 дня і з 6 да 8 веч.
Дырэкцыя.

ВЫДАВЕЦТВА ЦК КП(б)Б
„ПАРТВЫДАТ"
ЛІТАРАТУРА
ДА 10-й ГАДАВІНЫ СМЕРЦІ В. І. ЛЕНІНА
ВЫШЛІ З ДРУКУ і паступілі ў продаж
ВЫБРАНЫЯ ТВОРЫ В. І ЛЕНІНА.
ЛЕНІН В. І.—Аграрная праграма рускай соцыял-дэмакратыі. Выд. 1933 г., тыр. 10 тыс., ц. 25 к.
ЛЕНІН В. І. Ад якой спадчыны мы адмаўляемся. Выд. 1933 г., тыр. 10 тыс., ц. 30 к.
ЛЕНІН В. І.—Да вясковай беднаты (аб'ясненне да сялян, чаго хочуць соцыял-дэмакраты). Выд. 1933 г., тыр. 10 т. ц. 40 к.
ЛЕНІН В. І.—Пагражаючая катастрофа і як з ёю змагацца. Выд. 2-е. 1933 г., тыр. 10 т., ц. 30 к.
ЛЕНІН В. І.—Пісьмы аб тактыцы з дадаткам „Аб задачах пролетарыята ў даную рэволюцыю". Выд. 2 е 1933 г., тыр. 10 тыс., ц. 20 к.
ЛЕНІН В. І.—Поспехі і труднасці Совецкай улады. Выд. 2-е 1933 г., тыр. 10 т., ц. 25 к.
ЛЕНІН В. І.—Прамовы ў галавіну Кастрычніка. Выд. 2-е 1933 г., тыр. 15 тыс., ц. 40 к.
ЛЕНІН В. І.—Фрыдрых Энгельс. Выд. 1933 г., тыр. 12 тыс., ц. 15 к.
ЛЕНІН В. І.—Ці ўтрымаюць большэвікі дзяржаўную ўладу. Выд. 2-е 1933 г., тыр. 15 тыс., ц. 25 к.
ЛЕНІН В. І.—Пратэст расійскіх соцыял-дэмакратаў. Тыр. 6 тыс., ц. 15 к.
ЛЕНІН В. І.—Соцыялізм і вайна. Выд. 1933 г., тыр. 8 тыс., ц. 35 к.
ЛЕНІН В. І.—Урокі рэволюцыі. Выд. 2-е 1933 г., тыр. 10 т., ц. 15 к.
ЛЕНІН В. І.—Чарговыя задачы Совецкай улады. Выд. 2-е 1933 г., тыр. 10 т., ц. 30 к.
ЛЕНІН В. І.—Аб рабоце ў вёсцы. Выд. 1933г., тыр. 15 тыс., ц. 25 к.
ЛЕНІН В. І.—Соцыялістычная рэволюцыя і права нацыі на самавызначэнне. Выд. 2-е 1933 г., тыр. 10 тыс., ц. 15 к.
ЛЕНІН В. І.—Задачы пролетарыята ў нашай рэволюцыі. Выд. 1933 г., тыр. 10 тыс., ц 25 к.
ЛЕНІН В. І.—Маркс- Энгельс—Марксізм. Выд. 1933 г., тыр. 6 тыс., ц. 2 р. 40 к. (у пераплёце).
ЛЕНІН В. І.—Расказ аб II з'ездзе РС-ДРП (на яўр. мове). Выд. 1933 г., тыр. 3 т., ц. 20 к.
АБ ЛЕНІНЕ.—Даклад аб рэволюцыі 1905 г. (на яўр. мове). Выд. 1934 г., тыр. 3 тыс., ц. 25 к.
СТАЛІН—Аб Леніне. Выд. 1933 г., тыр. 20 тыс., ц. 25 к. (на бел. і яўр. мовах).
СТАЛІН.—Аб асновах ленінізма. Выд. 1933 г., тыр. 35 т., ц. 50 к., пер. 30 к.
СТАЛІН.—Дадатак да „Пытанні ленінізма". Выд. 1933 г., тыр. 40 тыс. ц. 50 к., пер. 30 к.
КРУПСКАЯ.—Ленін як прапагандыст і агітатар. Выд. 1933 г., тыр. 8 тыс., ц. 15 к.
ГОРКІ.—В. І. Ленін. Выд. 1933 г., тыр. 6 тыс., ц. 40 к., пер. 45 к.
ЛЕПЕШЫНСКІ.— Як узнікла ленінская партыя. Выд. 1933 г., тыр. 10 тыс., ц. 1 р.
ЛЕПЕШЫНСКІ.— Як узнікла ленінская партыя (на яўр. мове). Выд. 1933 г., тыр. 2 т., ц. 1 р.
ГАРБУНОЎ.—Як працаваў Ленін (на яўр. мове). Выд. 1933 г., тыр. 3 тыс., ц. 45 к.
АНІКСТ.—Успаміны аб Леніне. Выд. 1933 г., тыр. 4 тыс. ц. 30 к. (на бел. і яўр. мовах).
ЛЕНІНСКАЯ ЛІТАРАТУРА, ЯКАЯ ЗНАХОДЗІЦЦА Ў ДРУКУ і ВЫХОДЗІЦЬ ГЭТЫМІ ДНЯМІ
ЛЕНІН В. І.—Пісьмы здалёку. Тыр 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Што рабіць. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Аб школе і комуністычным выхаванні моладзі. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Аб задачах моладзі.
ЛЕНІН В. І.—Аб дзяржаве. Тыр. 10 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Аб левым дзяцінстве і аб дробна-буржуазнасці. Тыр. 10 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Аб брашуры Юніус. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Крах II інтэрнацыянала. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН і МОЛАДЗЬ. Тыр. 15 т.
ЛЕНІН В. І.—Аб нацыянальнае гордасці велікарусаў. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Даклад аб рэволюцыі 1905 г. Тыр. 20 тыс.
ЛЕНІН В. І. і СТАЛІН.— Аб соцыялістычным спаборніцтве. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Ваенная праграма і пролетарская рэволюцыя. (Аб лозунгу разбраення). Тыр. 20 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Эканоміка і палітыка ў эпоху дыктатуры пролетарыята. Тыр. 20 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Тэзісы аб асноўных задачах II кангрэса комінтэрна. Тыр. 15 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Аб праве нацый на самавызначэнне. Тыр. 25 тыс.
ЛЕНІН В. І.—Аб прадавольственным падатку. Тыр. 20 тыс.
СЕМАШКО.—Успаміны аб Леніне (на бел. і яўр. мовах).
Пералічаную літаратуру патрабуйце ва ўсіх філіялах і кнігарнях Дзяржвыдбела, райсаюзаў, БАКТ'а і ў магазіне партвыдата—Совецкая, 61.

Дырэкцыя і камсод
ВЫШЭЙШАЙ ЦЭНТРАЛЬНАЙ КАЛГАСНАЙ ШКОЛЫ БССР
(м. Копысь, Аршанскі раён.
Даводзіць да ведама б. слухачоў школы, падпісаўшыхся на пазыку
«4-ы ЗАВЯРШАЮЧЫ ГОД ПЯЦІГОДКІ»,
ШТО УСЯКІЯ ПРЭТЭНЗІІ Ў АДНОСІНАХ ВЫПЛАТЫ ПАКАЗАНАЙ ПАЗЫКІ АТРЫМАННЯ БУДУЦЬ ПРЫМАЦЦА ДА ДА 1 ЛЮТАГА 1934 ГОДА.
Пасля гэтага тэрміну ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць і абліга цыі будуць пераданы у ашчадкасу.
Дырэкцыя і камсод.

Польскі педагагічны тэхнікум імя Весялоўскага ў Менску
абвяшчае ПРЫЁМ на васьміме ныя настаўніцкія КУРСЫ, якія адкрываюцца 20 студзеня 1934 года.
На курсы прымаюцца дзеці рабочых, калгаснікаў і беднякоў-адзнаасобнікаў, якія скончылі сямігодку, або 6 груп сямігодкі, ва ўзросце не менш 16 год.
Для паступлення патрэбна пр